

aurel storin
cu cine
mă bat

Tase Mateescu	37 de ani
Alec Negulici	35 de ani
Inginerul Cociașu	55 de ani
Mimi Arginteanu	25 de ani
Costică Greavu	22 de ani
Barbu Bozocca	45 de ani

A C T U L Î N T Î I

Ploaie de vară, scurtă și aprigă. Fulgerule sflșie cortina, ca niște păsări uriașe, de foc. În cer. Ingerii se joacă cu bolovani. Se aude răpăitul disciplinat al bețelilor de apă ale ploii, parcă dansînd pe tobe soldățești.

Dar se face lumină.

Intrăm într-un apartament comod, cu scară interioară, din care ploaia se aude surd și numai prin fereastra uitată deschisă se zărește coada cîte unui fulger întîrziat.

Este un apartament construit și aranjat astfel încît să nu-ți pară rău cînd te prinde ploaia acasă.

Scena se luminează treptat, descoperindu-l pe Tase Mateescu, care se chinuiește să facă față în mod onorabil unei convorbiri telefonice interurbane.

MATEESCU (*la telefon*): Da, acum te aud bine... Nu mai întrerupe, domnișoară, dă-o dracului de durată!... Ce să fac? Mă culc. Nu, patul e făcut de zece zile, nu l-am strîns niciodată de cînd ai plecat tu... Singur, singur... Nu mă plictisesc, pentru că dorm... Sigur că te mai iubesc... Nu trage cu urechea, domnișoară, nu e interesant, vorbesc cu nevastă-mea!... Nu, nu e nimeni la mine... Cu telefonista... Nu aștept pe nimeni, pe cine să aștept?... Nicăieri... Nu ies, pentru că plouă și nu vreau să mă ud pe pantofi... N-am uitat... Mă gîndesc tot timpul... Și noaptea... Nu mă ridic, domnișoară, ce-ai găsit de rîs? Tot cu telefonista... Bine, mîine seară te chem eu... Ce faci? Numeri orele, ca un ceas?... Nu, dragă, se spune Schaffhausen, nu Munchhausen... Te chem, te chem... Noapte bună. (*Inchide. Peste cîteva secunde, telefonul.*) Da. Cînd, domnișoară, cînd am trecut douăzeci de minute, că abia am deschis gura de cîteva ori? A, s-a înregistrat și timpul din partea cealaltă... Bine. Mulțumesc. (*Inchide. Iși scoate din dulap umeltele de pescuit și le așază apoi pe birou și pe fotolii. Pregătiri de culcare: trage storurile, își ia ziarul din servietă, stinge luminile și se îndreaptă spre scara interioară pentru a urca în dormitor. Urcă două, trei trepte. Și atunci se aude, cu timiditate, soneria de la intrare. Mateescu se întoarce, aprinde lumina și deschide.*)

NEGULICI (*intrînd*): Bună seara. Mi s-a spus că aici locuiește tovarășul director general Mateescu.

MATEESCU (*categoric*): Da. Eu sînt.

NEGULICI: Mă irtați că am venit la această oră nepotrivită.

MATEESCU: La Institut, orele mele de audiențe sînt mult mai potrivite. Se

află afixate, vizibil, pe ușa de la intrare. Marțea, de la douăsprezece la două, și joia, de la cinci la șapte. Pentru cazuri de urgență, primesc permanent, pe oricine. Secretara mea trebuie să știe acest lucru.

NEGULICI: Eram sigur că n-o să fiu așteptat.

MATEESCU: Pentru că nici n-ai fost invitat. În definitiv, cine ești dumneata?

NEGULICI: Un om.

MATEESCU: Oameni sîntem toți.

NEGULICI: Nu. Nu chiar toți.

MATEESCU: Și ce dorești de la mine?

NEGULICI: Am venit să vă strig în față că nimeni nu are dreptul să se poarte în felul ăsta cu un om.

MATEESCU: Poftim! Strigă-mi! Nu te uita că ești în casa mea, închipuie-ți că ne aflăm amîndoi pe un maidan. De ce să vorbești civilizată? Dă-o dracului de civilizație. Hai să urlăm și să strigăm la oamenii în toiul nopții, în loc să-i lăsăm să doarmă.

NEGULICI: Nu pot să dorm.

MATEESCU: Dar eu pot. Cum îți permiți să vii pregătit pentru a striga la mine, cînd nici măcar nu mă cunoști? Ce, crezi că dac-ai să strigi, o să mi se facă frică? Ți-ai închipuit că eu nu știu să strig? Te rog să ieși afară. Imediat! (*Ii deschide ușa.*)

NEGULICI: Nu vreți să m-ascultați întîi?

MATEESCU: Nu mă interesează. Ieși!

(*Pauză. Apoi, îmbrăcat cum e, și cu umbrela udă de ploaie, Negulici se așază calm într-un fotoliu.*)

NEGULICI: Nu. Nu plec de-aici pînă nu m-ascultați.

MATEESCU: Chem Miliția!

NEGULICI : CHEMAȘU : Nu mă deranjează. Închideți ușa, vă rog, e răcoare.
MATEESCU (*trânțește ușa și se îndreaptă, decis, spre telefon. Formează un număr, apoi, înainte de a primi răspunsul la apel, închide telefonul*): Bine. Dacă ești atît de hotărît, rămii. Ai descoperit întîmplător partea cea mai discutabilă a caracterului meu, care mă face ca în acest moment să nu insist prea mult, cînd, de fapt, e foarte clar că ar trebui să te dau afară. Nimeni nu-mi poate demonstra că, în acest loc, și la această oră, sînt obligat să ascult strigătele dumitale. Poftim! Deschide umbrela și pune-o acolo, în colț, să se usuce.

NEGULICI : Mulțumesc. (*O deschide și o așază lângă ușa.*)

MATEESCU : Acum scoate-ți haina și întinde-o pe calorifer.

NEGULICI : N-am venit cu intenția să vă deranjez.

MATEESCU : Tîrziu ! Un gînd bun, dar gîndit tîrziu. Din moment ce m-ai și deranjat, fii om integru, fă-o pînă la capăt. Scoate-ți și pantofii, văd că mustește apa-n ei de parc-ar fi două corăbii naufragiate. Pune-ți corăbiile la uscat și îmbracă papucii mei de casă. (*Îi aruncă la picioarele lui Negulici, rămăs în cămașă.*) Ia-ți și halatul meu, observ că tremuri ca un indicator seismic. (*Îi aruncă halatul, pe care, destul de stingherit, Negulici îl îmbracă.*) Îți vine bine. Parc-ai fi de-al casei. Am chiar senzația că eu mă aflu în vizită la dumneata și nu dumneata la mine. Aproape că aștept să mă servești cu o cafea. Să-ți fac o cafea ?

NEGULICI : Nu, mulțumesc.

MATEESCU : Ia loc ! (*Negulici se așază.*) Fumezi ?

NEGULICI : Da !

MATEESCU : Eu, nu. Îmi pare foarte rău că nu te pot servi cu-o țigară. Ei, acum arăți ca un om civilizată : strigă !

NEGULICI : E o porcărie ! Face omul o cerere — răspunde-i, acolo, da sau nu ! Nu-l lăsa să-i crape buza așteptînd.

MATEESCU : A, dumneata ești omul cu cererea ? ! Scandalagiul, care a spart scrumiera șefului personalului trîntindu-i-o pe birou !

NEGULICI : Am plătit-o ! (*Scoate din portvizit.*) Cu chitanță. Spunea că el nu știe nimic. Cum dracu' să nu știe ? N-a pus un referat ?

MATEESCU : Ei, ba nu ! A umplut-o cu aprecieri de jur împrejur, parcă n-ar fi cerere, ci cronică moldovenească !

NEGULICI : Vedeti ?

MATEESCU : Văd. Numai că el, intră adevăr, nu știe nimic. El, pur și simplu în concluzie, a scris „nu“. „Nu“, subliniat de două ori cu creion roșu ; uite cu ce carte de vizită mizerabilă îndrăznești să mă deranjezi în toul nopții. Puteai să mă cauți și la Institut.

NEGULICI : Puteam să vă caut, dar n-am putut să vă gădesc. Vă rog să mă iertați. (*Se descheie la halat, cu intenția de a-și pune haina, pentru plecare.*)

MATEESCU : Stai. Uite ce vreau să-ți spun, Negulici... Negulici te cheamă, nu ?

NEGULICI : Da.

MATEESCU : Ești rudă cu tovarășul ministru adjunct Negulici ?

NEGULICI : Nu... Am avut ghinion.

MATEESCU : Ai un frate, sau un văr, sau, mă rog... unde-am citit eu numele dumitale ? L-am citit recent !

NEGULICI : În autobiografie. În altă parte nu văd cum.

MATEESCU : Uite ce e, angajarea dumitale în Institut ar fi un lucru foarte simplu. Cu studiile și stagiul pe care le ai dumneata, de obicei semnez decizia fără să cer nici un referat. Și la fel aș fi procedat și acum.

NEGULICI : Dacă ?

MATEESCU : Dacă nu mi-ar fi sărit în ochi faptul că, numai în zece ani de meserie, ai schimbat șapte uzine. Ai călătorit prin șase localități ! Cinci raioane ! Patru regiuni, plus Oltenia. Și aproape nicăieri n-ai avut timp să lași în urmă decît foarte puține cuvinte bune despre dumneata ! (*Sărit.*) Ingineria nu e excursie, domnule.

NEGULICI : Nu. Dar trebuie s-o faci în așa fel încît să-ți placă mai mult decît cea mai frumoasă excursie de pe pămînt. Mi-am dorit o meserie puternică, demnă, generoasă, fără nici o urmă de compromis.

MATEESCU : Vreau să te asigur că această patetică declarație este insuficientă pentru angajarea dumitale. N-ai să mă poți obliga să-mi ridic toată lumea-n cap, numai din dorința de a fi original. Pentru că, dacă treburile nu ies bine, nu dumneata ești întreat de ce. S-auzi cum încep să sune telefoanele : „Ce-ai făcut, Mateescule ?“, „Pe cine ți-ai adus în Institut, Mateescule ? !“, „Răspunde, Mateescule !“ Și Mateescu răspunde : la raion, la oraș, la minister, răspunde peste tot ! Dacă iese bine, adică dacă dumneata ești, ceea ce e discutabil, un inginer foarte bun, nu întreată nimeni nimic, parcă

nici nu s-a observat că te-am angajat pe răspunderea mea! Dar cum se poticnesc treburile puțin, începe să mă întrebe toată lumea. Și dacă eu le spun c-a venit unul, Alecu Negulici, care așa și pe dincolo, îmi bat gura degeaba! „Dă-l dracului, de ce l-ai adus? Noi pe dumneata te cunoaștem, Mateescule. Cu dumneata discutăm!” Și să vezi atunci tărăboi pe capul lui Mateescu.

NEGULICI: Aha, capul!

MATEESCU: Exact! Am nevoie de capul meu, măcar din când în când. N-ai să mă poți acuza nicăieri, și față de nimeni, că nu ți-am oferit capul. Țin la el mai mult decât la dumneata, nu pentru că-i al meu, dar nu concep să trăiesc în absența lui. Se poate trăi și așa, recunosc, dar eu nu vreau să trăiesc cum se poate, ci cum vreau.

NEGULICI: Capul și scaunul, iată secretul.

MATEESCU: Dă-l dracului de scaun, e o mobilă ca orice mobilă, care n-are alt scop în viață decât să odihnească dosurile oboșite. Detest scaunul, domnul meu, e o invenție penibilă; are, chiar în principiul de construcție, ceva molaric, leș și lingușitor!

NEGULICI: Câte decizii importante pentru viața unui om nu se semnează de pe scaun!

MATEESCU: Eu, deciziile importante cum le numești dumneata, le semnez în picioare. Asta pentru a exclude legătura dintre fotoliul pe care stau și mâna cu care scriu. Nu vreau să-mi dau senzația că pierd ceva. Și chiar dacă aș pierde, nu vreau să regret. Cap să fie, că scaune se vind la toate magazinele de mobilă. Cu capul e altă poveste! Capul mi-l feresc! Este una din modalitățile de a-mi demonstra că îl mai am.

NEGULICI: Nu mi-a fost dat să cunosc această știință.

MATEESCU: Nu e știință, e instinct. Se formează în leagăn, sau poate chiar înainte. Firește, numai în cazul când nu e vorba de vreun copil timpit.

NEGULICI: Mulțumesc...

MATEESCU: Nu, la adulți e mult mai grav, pentru că aici se adaugă și o anumită experiență de viață. Adulțul care primește piatra cu capul e de-a dreptul imbecil.

NEGULICI: Dacă vă referiți la situația mea, să știți că nu mă jignește cuvântul.

MATEESCU: Pe mine m-ar jigni!

NEGULICI: Pe mine, nu. Îl pun pe seama faptului că nu mă cunoașteți.

N-aș vrea să vă produc o dezamăgire, dar am fost cel mai bun student din facultate.

MATEESCU: Studenții buni sînt studenți buni, nu ingineri buni.

NEGULICI: Asta era și părerea academicianului Negrescu, la care, cînd treceai cu media șapte, colegii te sărbătoreau.

MATEESCU: Eu am trecut cu nouă. (Pauză.)

NEGULICI: Eu, cu zece. Aveam o colegă, care îmi spunea: „Dumneata, Negulici, ai să ajungi foarte departe, pentru că ești inteligent ca Voltaire, spiritual ca Bernard Shaw și combativ ca Robespierre...”

MATEESCU: Cred că făcea paradă de cultură.

NEGULICI: Nu. Cred că mă iubea.

MATEESCU: Atunci, avea o intuiție mizerabilă! Dovadă: n-ai ajuns deloc departe! Și dacă vrei să cunoști părerea mea, față de Voltaire îmi pari destul de anemic. Iar raportîndu-te la spiritul lui Bernard Shaw, ești jalnic. N-a mai rămas decât asemănarea cu Robespierre, dar aceasta este exactă numai datorită faptului că și el și-a pierdut capul.

NEGULICI: El, da! Eu, însă, avînd un cap, ca să zic așa, modern, am încercat să salvez aparențele. Ce n-am făcut, tovarășe Mateescu, ce n-am încercat?! Am încercat tactica de a fi mic, șters, neînsemnat. Nu mă prinde! Inspirația de a-l lăsa pe celălalt, indiferent cum ar fi el, să se creadă mai puternic și mai capabil și mai inteligent. Nu ține la mine. Deși în felul acesta, dacă nu câștigi un prieten, cel puțin nu-ți faci un dușman. Proștii sînt mai generoși cu proștii decât proștii cu inteligenții!

MATEESCU: Ești un prost.

NEGULICI: Mulțumesc...

MATEESCU: Dacă-i vorba de bătaie, bate-te, Robespierre. Lovește cu pumnul în masă, să se facă surcele, și zbiară, să se spargă toate timpanele, pe o rază de doi kilometri.

NEGULICI: E foarte plăcut să te bați cînd știi dinainte că rezultatul bătăliei depinde de hotărîrea ta. Aș putea spune că este chiar reconfortant. Dacă vrei, câștigi; dacă nu, nu...

MATEESCU: Exclue varianta asta, nimeni nu vrea să piardă.

NEGULICI: Evident. Și atunci hotărîrăști, întrucît totul depinde de hotărîrea ta, că adversarul n-are dreptate. Și câștigi, conform hotărîrii... (Sună telefonul.)

MATEESCU (la telefon): Da. Eu... Și de unde vrei să-ți iau acum, la miezul nopții, cifrele de elasticitate și rezistență pentru oțel?... Tocmai acum te-a apucat febra cercetării? Caut mine dimineață în Hütte și-ți telefonez. Noapte bună!

NEGULICI: Dacă e vorba de o situație urgentă, vi le-aș putea dicta eu. Oțel de fuziune normalizat. Modulul de elasticitate 20.000—21.500 kg/mm². Modulul de tăiere 8.000—8.500 kg/mm². Rezistența la întindere 37—45 kg/mm². Rezistența la torsiune alternativă 11—14 kg/mm². Oțel de construcție, normalizat, 20.000—21.500, 8.000—8.500, 52—64, 18—20. Oțel de resoarte, mangan-siliciu, călit, 20.000—21.500, 8.000—8.500, 90—135, 25—36. Oțel turnat, nealiat... Nu scrieți? (*Moment de tăcere. Mateescu pare, pentru o clipă, dezorientat. Dar își revine.*)

MATEESCU: Asta nu e știință.

NEGULICI: Nu. E memorie.

MATEESCU: Ascultă, pasăre migratoare, de ce te-au dat afară de la Călan? **NEGULICI:** Va să zică, mă cunoașteți! **MATEESCU:** Nu ți-am spus că te cunosc, te-am întrebat de ce te-au dat afară.

NEGULICI: Pentru că am avut o neînțelegere cu un inginer; el credea că vreau să frinez producția și eu îl credeam om cinstit. Ne-am înșelat și unul și celălalt.

MATEESCU: Țsta-i motiv?

NEGULICI: Nu. Un pretext al directorului. Abia îl aștepta. Sesizasem la minister niște nereguli ale domniei-sale, și sesizarea i-a fost trimisă tot lui, spre rezolvare.

MATEESCU: De ce?

NEGULICI: De ce mă-ntrebați pe mine? Întrebați pe cine i-a trimis-o.

MATEESCU: Și-ai tăcut?

NEGULICI: Nu. Dar n-am mai vorbit din uzină, ci de-afară.

MATEESCU: Cine-i directorul? Îi telefonez acum.

NEGULICI: Nu-i telefonați, că nu mai e...

MATEESCU: Deci, ai învins...

NEGULICI: Am învins, dar, între timp, mi s-a ocupat postul...

MATEESCU: La Reșița, acum cinci ani, ai bătut un muncitor în secție.

NEGULICI: Mi-a venit beat în schimbul trei și eu aveam nevoie de el treaz. Se bea mult, tovarășe Mateescu...

MATEESCU: Ei, nu putem spune chiar așa...

NEGULICI: De ce? De ce să nu spunem că se bea, când de fapt, se bea?

MATEESCU: A ieșit scandal?

NEGULICI: Mare. Două ședințe și-o plenară, cu critică și autocritică. Până la urmă, comisia de judecată, foarte sensibilă, a hotărât desfacerea contractului meu.

MATEESCU: Puteai s-o ataci la tribunal.

NEGULICI: Știu. În termen de zece zile.

MATEESCU: Ai putut.

NEGULICI: Dar n-am vrut. Când am învățat ingineria, am lipsit de la lecția despre atacarea hotărârilor prin tribunal.

MATEESCU: La Craiova te-ai încurcat cu soția inginerului-șef.

NEGULICI: S-a îndrăgostit de mine. Îi plăcea mult să danseze, numai că eu habar n-aveam. Era destul de frumoasă, dar nu puteam s-o sufăr pentru că o chema Mimi. Am și eu exigențele mele...

MATEESCU: La Brașov era s-o pățești urît.

NEGULICI: Nu era să pățesc nimic. Pur și simplu, m-am săturat și mi-am dat demisia. Timp de aproape un an de zile n-a existat ședință, referat, material, analiză, fără să se amintească pentru a zecea, a douăsprezecea oară „Cazul Negulici“. Trebuiau date cazuri concrete și era singurul caz concret! Bine, tovarăși, iertați-mă, am greșit o dată — mă judecați de douăzeci de ori? N-am omorât pe nimeni. Când dădea cineva o referință bună despre mine, șeful personalului îl întreba cu semnificație: „Dar lipsuri n-are, e un om perfect?“ Și mi-l puneă pe gânduri pe bietul om pină mă descria mai negru ca pe dracu. Unde-a văzut deșteptul ăla oameni perfecți? Am spus o dată o glumă proastă într-un grup de prieteni. Mi-erău atît de prieteni încît n-au reținut că a fost o glumă. Au reținut numai că am spus-o. Mai târziu s-a dovedit că ironia era pe deplin îndreptățită, iar persoana în cauză, pe seama căreia circula gluma, o merita. Dar cine și-a mai adus aminte că exact același lucru îl spusese și Alecu Negulici? Istoria s-a consumat.

MATEESCU: Și-acum?

NEGULICI: Acum umblu după Istorie. Ea aleargă foarte repede, de patru luni de zile n-am reușit s-o ajung din urmă.

MATEESCU: Degeaba, Negulici: nu te cred. Hai să vorbim cinstit, inginerește: de ce ții, neapărat, să lucrezi într-un institut de cercetări? Uite ziarul, e plin de oferte, există și locuri unde au

ata nevoie de ingineri, încît nu se mai uită nimeni la referințe. De ce nu încerci ?

NEGULICI : Cred că mi s-au uscat hainele. (*Incepe să se îmbrace.*) Mi se pare că a stat și ploaia. Vă mulțumesc că nu m-ați dat afară și că nu mi-ați oferit capul dumneavoastră. Am eu unul și mă doare cît pentru două. Noapte bună. (*Se îndreaptă spre ușă.*)

MATEESCU : Stai, Negulici ! Ai venit după un răspuns ?

NEGULICI : Și l-am primit : să încerc în altă parte. Numai că eu nu vreau să încerc, ca la loterie, eu vreau să simt că sînt om și nu referință ! Asta-mi lipsește mie, tovarășe Mateescu, că posturi de ingineri știu că se găsesc. Să știți că în patru luni de zile n-am mai încercat nicăieri, mă interesează metalurgia fizică și numai la institutul dumneavoastră pot lucra în această problemă ! Un salariu de inginer găsesc, dar eu nu vreau să fiu inginer-de-salariu !

MATEESCU : Uite ce e, Negulici — totuși am citit numele dumitale undeva ! —, uite ce e, vreau să-ți spun din capul locului : sînt absolut convinși că referințele pe care le-am primit despre dumneata sînt exacte. Nu poți dovedi nimănui că, pălmuind pe cineva, ai realizat un act de civilizație. Nu se poate demonstra față de nimeni că adulterul dumitale nu a constituit decît o probă de desăvirșită moralitate. Ceea ce este mult mai greu de înțeles însă, e faptul că ai putut să lași, peste tot pe unde ai colindat, o impresie atît de proastă. Așa, ca om ! Dumneata, în afara faptului că ești un inginer foarte bun, ești un monument de defecte, domnule ! Dumneata nu ai lipsuri, ai numai lipsuri. Ești un fel de minus infinit, ceva de domeniul imaginației.

NEGULICI : Am auzit, parcă, „inginer foarte bun“ ! Asta nu scrie pe-acolo ?

MATEESCU : Ba scrie. Nu puteau să nu scrie.

NEGULICI (*sare*) : Deci, sînt un inginer...

MATEESCU (*întrerupe*) : Ssst ! Taci ! Asta-i o profesie, domnule, nu-i o calitate.

NEGULICI : Și totuși, exist.

MATEESCU : Exiști ! Sigur că exiști, din moment ce n-ai putut să dormi și ai venit la mine în toiul nopții pregătit sufletește să te dau afară. Sigur că exiști, din moment ce ai trecut cu zece la Negrescu ! Sigur că exiști, din moment ce nu-ți place o femeie pentru că o cheamă Mimi...

NEGULICI : Micile mele exigențe.

MATEESCU : Bine, dar în clipa în care începi să exiști dumneata, se-ncurcă toate lucrurile ! Prin urmare, a apărut o defecțiune, o fisură mică, undeva, în modul de a cunoaște și a aprecia un om ! Să nu crezi că nutresc vreo simpatie deosebită pentru dumneata, sau că m-a emoționat curajul dumitale de a fi articulat cuvintele „e o porcărie“. Dacă-mi bat capul să aflu adevărul întreg, o fac numai pentru fericirea mea personală ! (*Negulici își privește ceasul de la mină.*) Sigur că-i tîrziu, te uita la ceas în mod inutil ! A fost tîrziu chiar de la-nceput !

NEGULICI : Vă rog să mă iertați...

MATEESCU : Ușor de spus ! Mîine-i duminică, sînt singur acasă, mă pregătisem pentru pescuit, am și eu dreptul să fiu mistuit de marile pasiuni contemporane, nu ?

NEGULICI : Și eu ?...

MATEESCU : Ai răbdare !

NEGULICI : Am una.

MATEESCU : Puțin ! Dumitale ți-ar trebui o mie de răbdări ! Iar dacă nu poți dormi, fă ceva, plimbă-te, citește, numără stelele !

NEGULICI : Mulțumesc. (*Își ia umbrela și se îndreaptă spre ușă, abătut.*) Voi folosi, întocmai, sfaturile primite. Noapte bună. (*Iese.*)

(*Mateescu își adună de pe birou și de pe fotolii instrumentele de pescuit. Gesturile lui, încete, încărcate de o anumită duioșie în relațiile cu bețele de trestie subțiri, ascund regretul pescarului de duminică, pus în situația de a-și amina priceperea și norocul pentru altă dată. El își așază, ordonat, ustensilele în dulap, și tocmai în clipa aceea se aude, cu stridență, soneria de la intrare. Mateescu deschide și în casă își face apariția inginerul Cociașu, care locuiește în aceeași casă, cu un etaj mai sus.*)

COCIAȘU : Bună seara. Mi-am închipuit că încă nu dormi și am sunat. Deranjez ?

MATEESCU : Lasă protocolul. Stai jos.

COCIAȘU : Soția nu-i acasă ?

MATEESCU : Nu. Umblă, cum o știi.

Tot n-are ce face. În excursii, timpul trece parcă mai ușor. Acum e pe munte, la Predeal. Trei zile pe lună stă acasă, iar restul timpului se plimbă.

COCIAȘU : Și ? Nu te plictisești ?

MATEESCU : Nu. Trei zile trec ușor. Ce bei ?

COCIAȘU : Nimic. Sau, cel mult, coniac.

(*Mateescu îi toarnă.*)

MATEESCU : Iei o gustare ?

COCIAȘU : Nu, mulțumesc. Știi doar că eu dimineața măninc ca un rege, la prinz ca un prinț și seara ca un cerșetor.

MATEESCU : Să-ți fac o cafea ?

COCIAȘU : Nu. Vreau să dorm.

MATEESCU : Și de ce nu încerci ?

COCIAȘU : Pentru că nu pot.

MATEESCU : Ce ți-a venit să-mi ceri la telefon cifrele de elasticitate și rezistență pentru oțel ? Lucrai ?

COCIAȘU : Nu. Calculam niște parametri inutili.

MATEESCU : Pentru cine ?

COCIAȘU : Pentru nimeni. Voiam să văd dacă mai știu să fiu inginer. De când am fost transferat în minister, mai fac și cite o oră de inginerie, acasă, pe cont propriu. Nu de alta, dar mai trece timpul. Foarte greu trece timpul, Mateescu.

MATEESCU : Pe dracu' ! Mie-mi lipsește o săptămână în fiecare zi.

COCIAȘU : Și ce-ai face cu ea ?

MATEESCU : Aș înghiți-o de nici nu s-ar vedea.

COCIAȘU : Tu mai ai, poate, dantura tare. A mea s-a cam uzat. Vine o vîrstă cînd săptămînile nu se mai înghit. Se digeră greu și încet. Știi unde am fost azi după-masă ?

MATEESCU : Te văd prost dispus : la cinema.

COCIAȘU : Nu, am fost la o înmormîntare. E trist, dar trece timpul. Era un vecin foarte cumsecade, abia s-a mutat, nu l-ai cunoscut. Avea rude, prieteni. O soră bătrînă, un cumnat bolnav de reumatism articular cronic... Îl iubeau toți. Și totuși... A muncit toată viața, mai avea foarte puțin pînă la pensie și n-a apucat să se odihnească decît douăzeci și una de zile pe an, conform concediului legal...

MATEESCU : Lasă, oprește-te, nu te surmena. Să-ți mai torn ? (*Gest.*)

COCIAȘU (*gest de negație*) : Iartă-mă, am impresia că ți-am îndrugat numai prostii...

MATEESCU (*drăguț*) : I se poate întîmpla oricui...

COCIAȘU (*se ridică să plece*) : Hai, culcă-te. Noapte bună. (*Spre ușă.*) A, voiam să te întreb dacă n-ai ceva din întîmplare ultimul număr din „Studii de metalurgie“. (*Mateescu rămîne pe gînduri, aproape stupefiat.*) A apărut articolul unui fost coleg de facultate și luni e vorba să treacă pe la mine. N-aș vrea să-i par incult...

MATEESCU (*sărit*) : Gata, am găsit !

COCIAȘU : Ce-ai găsit ?

MATEESCU (*lovindu-se cu palma peste frunte*) : Îmi bat capul de-o oră întreagă să-mi amintesc unde-a apărut ! (*Caută în bibliotecă, infrigurat.* !) Nu, nu-i aici ! E sus ! (*Aleargă pe scară, sărind treptele din trei în trei.*)

COCIAȘU : Stai, Mateescule ! Ce-ai găsit ? Stai puțin ! (*Se resemnează, așezîndu-se într-un fotoliu. Dar sună telefonul. Cociășu răspunde.*) Da... Nu, nu e Tase Mateescu... Ba da. Aveți să-i comunicați ceva?... Nu. Nu poate. (*Închide. Coboară Mateescu, exploziv, fluturînd o broșură, într-un amestec de entuziasm și bucurie.*)

MATEESCU : Eram sigur ! Ai văzut ? !

COCIAȘU : Ce să văd ?

MATEESCU : Puteam să pun mîna-n foc că am citit undeva numele lui !

COCIAȘU (*încă nedumerit*) : Numele cui ?

MATEESCU : Uite-aici ! „Studii de metalurgie“, fascicola IX, pagina 623 ! Știi cum se numește structura la care se obține la tratamentul termic al oțelului MoCN 0,6 ?

COCIAȘU : Cum ?

MATEESCU : Efectul Negulici ! (*Tresărire evidentă la Cociășu.*)

COCIAȘU : Și ce ? Putea fi și efectul Popescu !

MATEESCU : Dar e Negulici ! Mi se pare foarte important !

COCIAȘU : Mie, nu ! Te-a căutat o voce la telefon.

MATEESCU : Ce, a înnebunit ? Acum ?

COCIAȘU : Adineauri.

MATEESCU : Cine era ?

COCIAȘU : Nu știu.

MATEESCU Ce-a spus ?

COCIAȘU : N-am înțeles. Cred că era o farsă. Deși a întrebat de dumneata. Dacă ții neapărat, îți pot reda convorbirea.

MATEESCU : Te rog.

COCIAȘU : Am ridicat receptorul : „Da. — Tovarășul Tase Mateescu ? — Nu, nu e Tase Mateescu. — Nu-i acasă ? — Ba da. Aveți să-i comunicați ceva ? — Nimic. Am vrut numai să-l întreb dacă poate dormi. — Nu, nu poate. — Mulțumesc“. Și a închis. O farsă stupidă ! Ai înțeles ceva ?

MATEESCU : Totul ! Ascultă, Cociășule...

COCIAȘU : Ascult cu foarte multă greutate. Mi s-a făcut somn.

MATEESCU : Ascultă, trebuie să fac tot posibilul ca, în cel mai scurt timp, să aflu adevărul despre un om în care cred foarte puțini oameni ! Acest om este prost văzut, dar eu am impresia că, de fapt, nici n-a fost văzut. El merită poate o altă soartă, și eu trebuie să fiu acela care să fluier și să bat cu pumnul în

masă și să strig că o merită! Mă ajută?

COCIAȘU : Te ajut cu un sfat : lasă-te păgubaș, Mateescule! Te legi la cap degeaba.

MATEESCU : Mă leg că mă doare.

COCIAȘU : Figură de stil. Tu ai o meserie foarte bună. Lasă-i pe alții să se ocupe de soarta oamenilor. Nu poți fi și inginer și Dumnezeu în același timp.

MATEESCU : Eu pentru inginerul Negulici pun mina-n foc!

COCIAȘU : Vezi să nu te arzi.

MATEESCU : Il cunoști? (Pauză.)

COCIAȘU : Nu. Dar am mai cunoscut câte un inginer din ăștia, care...

MATEESCU : Care ce?

COCIAȘU : Care te stîmpește, te face să-l iei în brațe, să riști, să te bați pentru el, pentru ca pînă la sfîrșit să conștăți că te-ai bătut de pomană! Individul era o nulitate! Un zero! Un nimic!

MATEESCU : Nu e cazul lui Negulici.

COCIAȘU : De unde știi?

MATEESCU : Dar dumneata de unde știi că e? Eu cel puțin vreau să aflu!

COCIAȘU (calm) : Hai, culcă-te, Mateescule. Te mai gîndesti mîine dimineață. Acum poate ești obosit și oboseala asta te îndeamnă la unele elanuri inutile. Sînt destui ingineri care-și inchipuie că sînt nedreptățiți, ce ți-a venit să te oprești tocmai la asta? Vrei să-ți ridici lumea în cap, să te agiți, să te bați... Cu cine te bați, Mateescule? Cine are ceva, în mod special, cu inginerășul ăsta al tău?

MATEESCU : Hai, du-te sus, Cociașule.

Scutește-mă de tentația pe care o am de a-ți arunca cu un scaun în cap.

COCIAȘU : Eu vreau să te ajut.

MATEESCU : Și eu! Te ajut să-ți vie mîntea!

COCIAȘU : Cu scaunul?

MATEESCU : Lemn la lemn.

COCIAȘU : Mulțumesc.

MATEESCU : Noapte bună.

COCIAȘU : Nu, nu plec! Mi-ai cerut ajutorul, ți-l dau! Mă bat alături de tine.

MATEESCU : Nu ți-e somn?

COCIAȘU : Nu. Mi-a trecut.

MATEESCU : Bine! Atunci începem!

Mi-a venit o idee, destul de trîsnită, recunoscut, dar dac-am pune-o în practică, amîndoi, în 24 de ore îi pot răspunde cu fruntea sus! Ne batem pentru un om, Cociașule! (Scoate din servietă.) Uite, am aici adresele unor oameni care-l cunosc... La uite, coincidența dracului, e și un Cociașu... Ți-o fi rudă?

COCIAȘU : Nu știu... Cred că nu.

MATEESCU : În sfîrșit, întîi telefonez, ca să nu pierdem timpul, și, pe urmă, îți explic totul.

COCIAȘU : Nu-i nevoie chiar totul...

MATEESCU : Ba da, ca să înțelegîm măcar un sfert! (Formează două cifre la telefon.) Iartă-mă, domnișoară, am în fața mea un ceas de perete care merge foarte exact, văd că e ora două noaptea și știu că la această oră oamenii civilizați dorm. Nu sînt beat și nici nu vreau să fac farse timpite nimănui. Nu am ieșit de nicăieri, judec perfect sănătos și conștient. Primește-mi cu cea mai mare urgență șapte telegrame și ai încredere cînd îți mărturisesc că, dacă le-aș trimite mîine dimineață, ar fi prea tirziu!

COCIAȘU (între rupe) : Totuși, poate că te aprinzi din nou și eu sînt acela care trebuie să te opresc. De ce faci toate acestea, Mateescule? Între rupe o clipă. comanda, înainte de a o face în mod inutil, și înainte de a-mi da orice fel de explicație, spune-mi: de ce?

MATEESCU : Ți-am mai spus, pentru că trebuie să răspund unui om. Și nu am dreptul să greșesc nici măcar cu o abateră de un milimetru. Aceasta este, după cum știi, un termen tehnic; esențial este faptul că nu am dreptul să greșesc. Trebuie să spun „da” dacă este „da”, cu adevărat, și „nu”, dacă, într-adevăr, este „nu”! (La telefon.) Scuză-mă, domnișoară, Continuăm!

CORTINA

Același decor. A doua zi, după-amiază, tirziu. Mateescu, fără haină, se plimbă cam încurcat prin cameră. Intr-un fotoliu, abia venită, Mimi Arginteanu, 25 de ani, drăguță, cochetă, îl urmărește cu un aer puțin amuzat.

MIMI: Dacă stau să mă gândesc bine, mi se pare total lipsit de gust faptul că arde o lampă pe un birou la care nu lucrează nimeni.

MATEESCU (*stinge*): Poftim. Gustul a fost reparat.

MIMI: Și nu te mai plimba, te rog! N-am făcut aproape trei sute de kilometri, închipuie-ți, pentru că muream să admir promenada dumitale! Ai, pe deasupra, un mers oribil, parc-ai înota!

MATEESCU: Înot foarte prost.

MIMI: Se vede, după mers! N-ai de gând să te așezi?

MATEESCU: Ba da. (*Se așază.*)

MIMI: Văd că ești puțin încurcat, și în sinea mea recunosc că mi-ar fi foarte dificil să mă aflu în situația dumitale. Trebuie, inevitabil, să-mi răspunzi: pentru ce m-ai chemat?

MATEESCU (*tace cu desăvârșire*).

MIMI: Tăcere. Auzul nu mai funcționează, iar cuvintele și-au pierdut brusc proprietatea de a comunica. Repet întrebarea.

MATEESCU: Inutil. Mi se pare mai puțin curios faptul că eu te-am chemat, decât acela că dumneata ai venit. De ce-ai venit?

MIMI: Scuză-mă, acum eu întreb.

MATEESCU: Și eu. Întrebăm amîndoi.

MIMI: Nu știu dac-ai să-nțelegi, a fost singura telegramă pe care am primit-o în ultimii patru ani. În vraful de corespondență care sosește zilnic pe numele soțului meu, azi dimineață s-a rătatit o telegramă pentru mine.

MATEESCU: Și nu te-ai întrebat nici măcar cine dracu-o fi Tase Mateescu, care ți-a trimis-o?

MIMI: Închipuie-ți că nu. Am plecat, pur și simplu, la gară. Hai, nu te îngrijora, iau asupra mea tot procentul de aventură al acestei călătorii. Iată-mă. Am venit, descurcă-te.

MATEESCU: Aș dori să te previn, pentru înlăturarea oricăror confuzii, că nu e vorba de o chestiune de amor.

MIMI: Mi-am închipuit, amorul nu se face prin telegrame telefonate. Iar figura dumitale nu-mi inspiră suficiență încredere: recunoaște că ești atît de fricos încît n-ai avea niciodată curajul să faci curte unei femei căsătorite.

MATEESCU: Depinde.

MIMI: Nu depinde de nimic! Ți-ai menajat pielea, cum fac toți bărbații. Nu

te-ai întreba nici un moment ce i se poate întîmpla ei, ci dumitale. Ai ceva de băut?

MATEESCU: Cafea, citronadă, suc de ananas...

MIMI: Băuturi pentru bărbați! În casa asta superbă nu se poate găsi o sticlă de coniac? Nu vine niciodată o femeie în vizită la dumneata? Sau obișnuiești să le chemi numai cu telegrame...

MATEESCU: Numai așa.

MIMI: Ai o țigară?

MATEESCU: Nu.

MIMI: Mă așteptam. Viciile te ocolesc cu o perseverență care mă face să urlu.

MATEESCU: Poftim: urlă. Urechea mea va asculta cu plăcere. (*Se aude puternic soneria de la intrare.*)

MIMI: Sună cineva!

(*Mateescu iese. Se întoarce peste cîteva secunde.*)

MATEESCU: Nimeni. Nu e nimeni.

MIMI: Cum, nu e? Mi-a promis că nu se mișcă din ușă!

MATEESCU: Cine?

MIMI: Cineva!

MATEESCU: S-a mișcat.

MIMI: Lașul!

MATEESCU: Care laș?

MIMI: Un laș! Tovarășe Mateescu, am pus o întrebare la care aștept răspuns!

MATEESCU: Uite ce e, stai jos și nu mai întreba nimic. Aici eu întreb, am deranjat în toiu noptii o telefonistă, șase telegrașiști, cinci diriginți de poștă și șapte poștași de serviciu, am pus pe jărătic 18 persoane, totul pentru a-mi cîștiga dreptul de a pune întrebări!

MIMI: Ce autoritate reprezînți dumneata?

MATEESCU: Soarta unui om! Autoritate sfîntă! Și cum atît dumneata cît și eu recunoaștem, să zicem, că soarta nu există, mă simt obligat să cunosc tot ceea ce există. E vorba despre inginerul Alecu Negulici.

MIMI: Aha! Nu m-am așteptat! Ce surpriză!

MATEESCU: Neplăcută! Neplăcută surpriză! El este în momentul de față foarte nenorocit, de patru luni de zile nu a semnat nici un stat de salarii și duce în spinare niște recomandări mi-zerabile, în fața cărora orice director de instituție ar ezita să-l angajeze.

MIMI : Bine-ar face, nu l-aș angaja nici măcar dac-ar fi singurul inginer din România !

MATEESCU : Cum ?

MIMI : Cum ai auzit ! Om de nimic !

MATEESCU : Nimicul ăsta te-a iubit !

MIMI : Și încă mult ! Mult interes — multă dragoste ! Domnilor care-ați avut încurcături înainte de a veni la Craiova ! Iubiți-o pe Mimi, și se uită tot ! Tineri intelectuali ! O carte bună, un film interesant, o discuție pasionantă ! Numai Mimi vă poate oferi în mod gratuit această destindere ! Iubiți-o pe Mimi, oameni de cultură ! Tinere genii tehnice ! O ascensiune rapidă, un salariu frumos, o viață fericită ! Liniște absolută și lipsită de riscuri. Iubiți-o pe Mimi, și nu veți avea dureri de cap !

MATEESCU : Iartă-mă, dumneata nu reprezintă nimic !

MIMI : Reprezintă soțul meu. Și recunoaște că acest nimic, cu care am avut onoarea să mă definești sintetic, constituie calea cea mai sigură pentru a ajunge la el. Relațiile cu inginerul-șef al uzinei nu sînt niciodată de lepădat. Și cu toate că concepțiile dumitale resping cu vehemență acest lucru, mai există și oameni care socotesc că merită să te sacrifici îndrăgostindu-te de o femeie, pentru a crește și a te dezvolta din punct de vedere profesional. *(Se aude, din nou, soneria de la intrare.)*

MIMI : Sună.

MATEESCU : Am auzit.

(Mateescu iese, apoi se întoarce peste câteva secunde.)

MATEESCU : Nimeni. N-a sunat nimeni.

MIMI : Aha, s-a întors, ticălosul.

MATEESCU : Care ticălos ?

MIMI : Un ticălos ! N-a avut curajul să fugă !

MATEESCU : Dar nici să rămînă.

MIMI : Nici o grijă, pun eu mîna pe el ! Il rup în bucățele !

MATEESCU : Ce faci ?

MIMI : Il rup !

MATEESCU : Pe cine ?

MIMI : Pe individ ! Pe laș ! Dac-a venit pînă la ușă, să intre !

MATEESCU : Cine, domnișoară ?

MIMI : Unul Pompiliu Grigorescu.

MATEESCU *(tresărit)* : Îl am pe listă, l-am chemat !

MIMI : Știu. Mi-a arătat telegrama, în tren, dîrdîind de frică, deși el e bărbat și eu femeie, și cu toate că ne-am văzut pentru prima oară. Am stabilit imediat coincidența : eram chemați amîndoi, în același mod misterios, la a-

ceeași adresă necunoscută. Numai că eu am intrat, iar el nu.

MATEESCU : Dacă e atît de fricos, de ce-a plecat de-acasă ?

MIMI : Pentru că atunci cînd ești chemat la București, se poate să primești și o medalie.

MATEESCU : Atunci de ce n-a intrat ?

MIMI : Pentru că se poate și să n-o primești. În definitiv, din semnătura dumitale, „director general Mateescu“, se poate înțelege fie „director general“, fie „Mateescu“.

MATEESCU : Și fricosul ?

MIMI : Fricosul nu-nțelege nimic. El se sperie și de una și de alta. Dar află că nu mă las pînă nu i-o spun în față. Cît despre dumneata, ascultă, tovarășe Mateescu : lasă-te păgubaș. Dacă simteți cumva rude, sau dacă ai o mare obligație față de inginerul Negulici, închide ochii și angajează-l. Dacă nu, nu merită. Fii puțin mai atent. El măsoară totul cu metrul propriului său interes, și poate că pe dumneata tot așa te-a măsurat. Nu reprezintă decît 181 centimetri de interes ! Ascultă-mă pe mine și renunță. Știi din experiență cît e de trist să scormonești după aur și să nu găsești decît nisip !

(Se aude soneria de la intrare.)

MATEESCU : Iar !

MIMI : De data asta deschid eu ! *(Țișnește spre ușă. Apoi, întorcîndu-se imediat.)* Iar a fugit ! Plec după el ! Il aduc eu aici, mizerabilul ! *(Se îmbracă repede.)*

MATEESCU *(bărbat)* : Vin cu dumneata ! Nu te las singură ! *(Se îmbracă repede.)*

MIMI : Fii liniștit, nu-i fac nimic ! *(Iese.)*

(Mateescu rămîne câteva clipe singur. Soneria de la intrare. El deschide ușa ușor și intră, precipitat, Costache Greavu, 22 de ani, cam bolovănos și răstit, dar băiat simpatic.)

GREAVU *(intrînd)* : Bună seara.

MATEESCU : Bună seara.

GREAVU : Aici locuiește tovarășul director general nea Tase Mateescu ?

MATEESCU : Aici.

GREAVU : Am fost chemat cu telegramă.

(O scoate din buzunar, despăturînd-o.)

MATEESCU : Știu. Eu te-am chemat.

GREAVU : Bine bre, nea Tase, tocmai duminica ți-ai găsit și dumneata să mă chemi ? Nu mi-e c-am pierdut meciul, dar pierd fata !

MATEESCU : Cum o pierzi ?

GREAVU : O invită celălalt. Cum simte c-am plecat puțin din localitate, gata !

fi cumpără fursecuri, o invită la cinema, o pune pe ea să tragă la loz în plic, cică mîna ei e norocoasă, și uite-așa, cu chestii din astea, începe să moară fata după el! Își aduce și ea aminte, vrînd-nevrînd, că lui Costică Greavu nu-i plac fursecurile, că la cinematograful se uită la film și nu la fată, și că nu poate să sufere (*repede, ca o reclamă parodiată*), „sistemul loz în plic, care asigură participanților numai în schimbul sumei de trei lei, ciștiguri frumoase!“ Zău, nea Tase, uite ce mi-ai făcut! Pierd fata!

MATEESCU: Decît fată cu „loz în plic“, mai bine fără.

GREAVU: E, ce știi dumneata?! E frumoasă ca focul și are suflet de aur, minca-i-aș sufletul, că dac-o prind cu sfrijitul ăla, o omor, nea Tase!

MATEESCU: De unde mă cunoști?

GREAVU: De nicăieri.

MATEESCU: Atunci de ce-mi spui „nea Tase“?

GREAVU: Pentru că așa scrie aici, în telegramă. Cum să spun, „Tovarășu' Tase“? Prea sună ca la restaurant. (*Se uită prin casă.*) Eee, nu stai rău!

MATEESCU: Modest...

GREAVU: Modest, cu scară interioară? Ce mai faci, nea Tase?

MATEESCU: Bine, Costică.

GREAVU: Ai mai îmbătrînit puțin.

MATEESCU: Da. Dar de unde știi?

GREAVU: Îmi închipui. Imposibil ca omul să nu îmbătrînească.

MATEESCU: Tu ce mai faci?

GREAVU: Bine, nea Tase. Cu treaba și cu fata.

MATEESCU: Pot să te rog ceva?

GREAVU: Roagă-mă, nea Tase.

MATEESCU: Nu-mi mai spune „nea Tase“. Nu-mi place.

GREAVU: Bine, nea Tase, s-a făcut. Mie mi-e perfect egal. Cum preferați? „Tovarășul director general“?

MATEESCU: Doamne ferește! Am eu așa o figură?

GREAVU: Nu prea...

MATEESCU: Atunci? Ascultă, Costică, nu te interesează pentru ce te-am chemat?

GREAVU: Cum să nu mă intereseze? Ce, sînt prost?! Păi, ce crezi matală, dacă nu mă interesa, veneam? Lăsam fata?

MATEESCU: Atunci de ce nu-ntrebi?

GREAVU: Ce să întreb?

MATEESCU: De ce te-am chemat.

GREAVU: Aflu eu, nici o grijă. Nu m-o fi chemat el, tovarășul Tase Mateescu, duminică în amiaza mare, așa, fără nici

un scop! Poate că are nevoie omul de mine.

MATEESCU: Are!

GREAVU: Are — am venit, gata! Nu se mai discută.

MATEESCU: Dar nici nu știi cine e tovarășul ăsta!

GREAVU: Cine-o fi! Ce-mi pasă mie cine e! Nevoia-i nevoie! Și-o fi bătut capul, s-o fi gîndit omul, și pînă la urmă și-a spus: în problema asta numai Costică Greavu de la Reșița poate ajuta! Și caută-l, și dă-i telegramă, și cheamă-l urgent. Se făcea să nu vin? Spune matală, nea Tase. Ce, dacă te chema cineva pe matală, nu veneai? Să stau, să-i scriu o scrisoare, că cum, că de ce, că pentru ce, că cine e? M-am urcat în tren, l-am schimbat unde trebuia, că n-aveam legătură directă, și iată-mă-s. Fată, dac-o fi și-o fi, mai găsesc eu. Dar nu cred eu c-o fi. Esențialul este că tovarășul Tase Mateescu are nevoie de mine. Restul se rezolvă.

MATEESCU: Măi Costică, tu ești o **fortă!**

GREAVU: Păi, ce, ne jucăm, nea Tase? Îi tragem toată ziua cu „tovarășe“, și cînd e vorba să dăm dovadă de tovarășie, ne-ntoarcem cu spatele și spunem „pardon“?! Se poate să primesc eu o telegramă, de la oricine-ar fi, și de oriunde, din orice colț de țară, și să mă prefac că n-am primit-o? Păi mi-ar fi, în primul rînd, rușine de Poștă!

MATEESCU: Ia loc.

GREAVU: Iau. (*Se așază.*)

MATEESCU: Bei ceva?

GREAVU: Numai dacă insistă.

MATEESCU: Insist.

GREAVU: Atunci beau. Care-i problema?

MATEESCU: Ai răbdare. (*Îi toarnă.*)

GREAVU: Am. (*Dă să bea.*) Hai noroc! Nu ciocnești cu mine?

MATEESCU (*își toarnă*): Ba da. Noroc! (*Ciocnesc.*)

GREAVU (*după ce a băut*): Ei? Care-i baiul?

MATEESCU: Te-am chemat să-mi spui ce fel de om e inginerul Alecu Negulici.

GREAVU (*alt om*): Gata, am plecat! (*Dă să plece.*)

MATEESCU: Stai, Greavule!

GREAVU: Nu! Despre ăsta nu discut nimic, că nu merită! Ațita doar că are o labă de urs, fir-ar al dracului!

MATEESCU: Erai băut.

GREAVU: Nu din banii lui! La mine nici tata n-a ridicat mîna, cît mi-e

de tată! Ce face? (*Moment de tăcere. Greavu repetă.*) Ce face?

MATEESCU: Foame.

GREAVU: Bine face! Uite pentru ce mi-am stricat eu o duminică. La revedere! (*Iese repede. Deschide ușa, dar, în prag, se împiedică de trupul mătăhălos, prăbușit, al unui bărbat.*) Aoleu! Vino repede, nea Tase!

MATEESCU: Ce s-a-ntîmplat?

GREAVU: Vino!

(*Se întorc amîndoi, transportînd, cu evidentă greutate, trupul inert găsit în prag, pe care îl depun într-un fotoliu.*)

MATEESCU (*strigă, spre scară*): Cociasu! Cociasu!

COCIASU (*vine repede pe scară*): Ce s-a-ntîmplat?

MATEESCU: Lasă lecturile tehnice, și vino! (*Mult agitat.*) Treci la telefon și cheamă Salvarea!

GREAVU: Eu ce să fac?

MATEESCU: Nu știi! Mă duc să anunț Miliția!

(*Cociasu formează intens și repetat numărul de telefon, iar Mateescu își îmbracă fulgarinul în mare viteză, îndreptîndu-se spre ușă.*)

BOZOCEA (*sare brusc din fotoliu, rîzînd*): Stați, mă, ce, voi ați luat-o-n serios? Formidabil! (*Cei doi rămîn tablou*) Ce vă uitați așa, ce, n-are voie omul să glumească? Hai, că v-am dus! (*Ride.*)

GREAVU (*își revine primul*): Ptiu, fir-ar al dracului ăla care-o mai intra în casa asta! Adio! (*Iese.*)

MATEESCU (*intrigat, minios, dar, în același timp, ușurat*): Ufff...

BOZOCEA (*45 de ani, bărbat de viață, permanent cu o glumă proastă pe buze, dintr-un repertoriu de câteva sute, pe care le cunoaște și, mai ales, le ține minte*): Mateescule! (*Îl îmbrățișează pe Cociasu.*) Bine, mă, se poate de-afita vreme să nu dai un semn de viață? Stai să te văd mai bine. (*Îl privește.*) Știi cum ești? Ne-schim-bat! Și doar au trecut cițiva ani de cînd nu ne-am văzut! Ciți au trecut? Cinci, opt, zece?

MATEESCU (*își scoate fulgarinul*): Habar n-am.

BOZOCEA (*cam dezorientat*): Ce-i asta?

COCIASU: El e Mateescu. Eu sînt altul.

BOZOCEA (*lui Mateescu*): Bine, mă Tăsică, așa dispăre omul? Nu tu o veste, nu tu o scrisoare, nu tu nimic?

MATEESCU: Nimic.

BOZOCEA: Ții minte ce chef i-am tras în noaptea aia la Brașov? (*Lui Cociasu.*) Doamnule, ceva de nedescris!

MATEESCU: Nu. Am uitat.

BOZOCEA: A, păcat! Eu țin minte toate chefurile pe dinafară. Erai într-o deplasare de două zile și mi te-a prezentat inginerul Ionașcu. De el îți amintesti?

MATEESCU: Da

BOZOCEA: Ei, eu sînt cel căruia i te-a prezentat. Doamne, ce chef! Ce chef, Doamne! Mi-ai plăcut, să știi, Mateescule! Ți-am lăsat, mi se pare, și cartea mea de vizită, mi-ai promis că-mi scrii!

MATEESCU: Ți-am trimis o telegramă, m-am grăbit!

BOZOCEA: Dup' atîția ani! Dar nu-i nimic! Dacă nu mă-nșel, telegrama asta înseamnă chef!

COCIASU: Nu se știe. Se poate înșela oricine.

BOZOCEA: Oricine, dar nu Be-Be, adică Barbu Bozocca, adică eu! Dacă m-aș înșela eu, jumătate din glumele care circulă în regiunea noastră n-ar mai avea nici un fel de haz! Izvoarele de spirit — nu de spirt, domnule, acesta este un joc de cuvinte foarte ieftin — ar fi compromise! Cantitatea de rîs pe cap de locuitor ar înregistra scăderi alarmante! Ar circula zvonuri, vorbele ar trece din gură în gură, poate c-ar scrie și-n ziare: Be-Be se înșală! Păi, știi dumneata cine e Be-Be? Ce reprezintă el pentru regiunea noastră?

MATEESCU: Auzisem, în Franța, de Brigitte Bardot...

BOZOCEA: Aia-i Bi-bi! Altceva. Nu stă lîngă Be-Be! N-are loc! O ia vîntul! Apropo, o știi pe aia?

MATEESCU: Care?

BOZOCEA: Aia cu troleibuzul T. V.! Formidabilă! O doamnă circulă liniștită... o știi? Nu mă lăsa s-o spun dacă o știi, că mă jignești. O știi?

MATEESCU: N-o știu.

BOZOCEA (*lui Cociasu*): Dumneata o știi?

COCIASU: Nu.

BOZOCEA: Slavă Domnului! O doamnă circulă liniștită într-un troleibuz T.V. La un moment dat, duce mîna la piept și începe să strige: „Săriți! Banii! Mi-a furat banii! Nemernicul! Ticălosul! Mi-a furat banii!” Taxatorul, liniștind-o cît de cît, o întrebă: „— Dar unde i-ați ținut? — Unde să-i țin? Aici, la piept. — Și n-ați simțit nimic? N-ați simțit cînd vi i-a luat, cînd a umblat la ei? — Ba da, am simțit totul. Dar îl credeam un om cinstit...” Bună, nu?

COCIASU: Potrivită.

MATEESCU: Idioată.

- BOZOCEA : Colosală, domnule! (*Se amuză grozav.*) În grupul meu de prieteni nu există glumă necunoscută. A avut grijă Be-Be de cultura tuturor. Stim toate glumele pe dinafară, le-am numerotat de la 1 la 400. Automatizare, câștig de timp, voie-bună condensată! Aici a lucrat capul lui Be-Be, adică al lui Barbu Bozocca, rădăcă al meu! O știi pe aia cu capul?
- MATEESCU : O știu. Le știu pe toate, de la 1 la 400.
- BOZOCEA (*incercare*) : 311!
- MATEESCU : Proastă. Se vinde poanta, ca brânza de vaci, prea repede.
- BOZOCEA (*spre convingere*) : 265!
- MATEESCU : La asta nu-mi vine să schițez nici măcar un zîmbet.
- COCIAȘU (*ostentativ, sec*) : Ha! Ha!
- BOZOCEA (*ultima carte, înainte de admiratie*) : Nici 163?
- MATEESCU : A, nu... N-are poantă. Și, pe urmă, e prea diluată. Până ajungi la chestia cu berbecul, te doare capul.
- BOZOCEA : Formidabil, domnule!
- MATEESCU : Măi Bozocca, eu pe astea până la 400 le-am fumat de mult. Luna viitoare se împlinesc cinci ani de când am început să le numerotez de la 400 în sus. Stai jos!
- BOZOCEA : Mulțumesc.
- COCIAȘU (*rol de gazdă*) : Un coniac? O gustare?
- BOZOCEA : Gustare? Asta mi-aduce aminte de aia cu cei doi canibali. O știi?
- MATEESCU : Nu.
- BOZOCEA : Nu trebuie să fii prea amabil; dac-o știi, spune-mi, că-ți spun alta.
- MATEESCU : N-o știu.
- BOZOCEA : E grozavă. Cică, doi canibali stau de vorbă la masă. „— Tu l-ai cunoscut pe tatăl meu? — Da. — Și cum ți se părea? Ți plăcea? — Foarte mult. Era un om foarte bun. — Ee, atunci mai ia o porție”. Bună, nu?
- MATEESCU : Sinistră.
- BOZOCEA : Ce vorbești, dom'le! E grozavă! La ce oră-i petrecerea?
- MATEESCU : Care petrecere?
- BOZOCEA : Pentru care m-ai chemat. Doar nu m-ai chemat degeaba!
- MATEESCU : Nu. Nu degeaba. Uite despre ce-i vorba: eu sînt directorul general al unui Institut de cercetări și vreau să-l angajez pe inginerul Alecu Negulici. Îl cunoști, nu?
- BOZOCEA : Nu cunosc nimic! Pa, am întins-o!
- COCIAȘU (*il apucă de mină*) : Stai puțin!
- BOZOCEA : Nu stau deloc, cu ăsta iese tărăboi.
- COCIAȘU : Nu cumva nu-i băiat bun?
- BOZOCEA : Bun de gură!
- COCIAȘU : Cum asta? Explică mai pe larg! Dezvoltă puțin ideea.
- BOZOCEA : Umblă cu bancuri, tovarășe!
- MATEESCU : Și dumneata nu umbli?
- BOZOCEA : Ba da, dar el umbli cu din celelalte! Era să iasă lată de tot! M-am dus! (*Se îndreaptă vertiginos spre ușă.*)
- COCIAȘU : Stai!
- BOZOCEA : Nu stau, să mă pici cu ceară! Am nevastă și doi copii! Dacă știam la ce petrecere sînt chemat, stăteam acasă și jucam table! Pa! (*Iese grăbit.*)
- MATEESCU (*furios*) : Cale bătută...
- COCIAȘU : Ai văzut cum s-a speriat cînd a auzit numele lui Negulici? Parcă i-ai dat cu ceva în cap!
- MATEESCU : Îl are pe conștiință.
- COCIAȘU : Și dacă nu-l are? Bozocca ăsta nu se sperie de conștiință!
- MATEESCU : Atunci, de cine?
- COCIAȘU : De Negulici.
- MATEESCU : Sigur că da! Nu mai poate gură-spertă ăsta, că ăla umbli cu bancuri!
- COCIAȘU : Ce fel e vorba! Iartă-mă că trebuie să-ți amintesc, dar unii profită, știi bine, de un înveliș glumeț, pentru a strecura, pe ici, pe colo, lucruri foarte serioase. Vigilența preținde...
- MATEESCU : Să nu mă-nveți dumneata ce pretinde vigilența!
- COCIAȘU : Ba te-nvăț!
- MATEESCU : Refuz! Ce dracu' putea să spună?
- COCIAȘU : Nu știi, dar putea! Reaua intenție găsește întotdeauna cuvinte!
- MATEESCU : Prostii!
- COCIAȘU : Prostii, dar cu martor! L-ai auzit pe Bozocca!
- MATEESCU : Bozocca minte! Nu-l cred!
- COCIAȘU : Atunci de ce l-ai chemat?
- MATEESCU : Nu-l cunoșteam.
- COCIAȘU : Și crezi că acum îl cunoști?
- MATEESCU : Da. Simt eu că-l cunosc.
- COCIAȘU : Și dacă simți greșit? Măi Mateescule, ascultă-mă pe mine și nu te băga în încurcătura asta! Nu vezi cu cine ai de-a face? Lasă-i încolo pe toți!
- MATEESCU : Nu-i las.
- COCIAȘU : Dumneata simți, dar Bozocca știe, cunoaște, a văzut! Gîndește-te, o să se întrebe toată lumea, și-ți garantez că la minister n-am să te pot ajuta cu

nimic, ce interese a avut Mateescu să insiste pentru un asemenea om periculos ca Negulici? Ți se vor pune niște întrebări foarte penibile, la care va trebui să răspunzi...

MATEESCU (*urlat*): Taci!

MIMI (*care a intrat pe nesimțite*): Bună seara.

MATEESCU: Ai sunat?

MIMI: Nu. Ușa este deschisă. A, un domn pe care n-am avut plăcerea să-l cunosc.

MATEESCU: Da. Inginerul Cociașu. Faceți cunoștință. Mimi Arginteanu. (*Dau mâna.*)

MIMI: Am impresia că am întrerupt o discuție foarte amicală.

COCIAȘU: Exact. Tocmai îi dădeam un sfat prietenesc inginerului Mateescu.

MIMI: Și l-a primit?

COCIAȘU: O să-l primească. Întotdeauna sfaturile bune se primesc mai greu.

MATEESCU: Nu m-așteptam să te-n-torci singură, domnișoară.

MIMI: Ce să fac? L-am pierdut pe ticălos. Cred că a fugit cu un taxi. (*Îi privește pe cei doi.*) Nu păreți prea veseli astă-seară...

MATEESCU: De ce? Eu mă amuz grozav...

MIMI: Mai bine faceți-mi onoarea și uitați-vă puțin și la mine. Se spune c-aș fi o femeie drăguță.

COCIAȘU: La vârsta mea mi-aș îngădui să vă spun că sinteți chiar frumoasă.

MATEESCU: Sincer să fiu, mult mai puțin decât mi-o închipuiau.

MIMI: De ce?

MATEESCU: A, nu te speria, nu din vina dumitale. Am un obicei prost, îmi închipui întotdeauna mai mult decât trebuie. Și pe urmă, cine ți-a spus?

MIMI: El. Negulici.

COCIAȘU: „Negulici”... al câtelea?

MIMI: „Negulici”, primul. „Negulici”, singurul. Mă invita la dans — „Dansezi, Mimi?” —, îi plăcea să rostească numele meu, îmi făcea declarații de dragoste și pe urmă s-a purtat cum s-a purtat.

COCIAȘU: Cum s-a purtat?

MIMI: Mizerabil.

COCIAȘU: Fii atent, Mateescule! Alt martor!

MATEESCU: Martorul minte.

MIMI: Poftim?

MATEESCU: Am spus că minți!

MIMI: Mă jignești, tovarășe Mateescu.

MATEESCU: Iartă-mă, ar fi mult mai decent din partea mea să-ți spun că exagerezi sau că ocolești adevărul, dar

dumneata minți, minți pe toată linia!

MIMI: De unde știi?

MATEESCU: Va să zică, știu! Uite de unde. Unu: nu Negulici te invita pe dumneata la dans, ci dumneata pe el.

COCIAȘU: E un amănunt, Mateescule, de ce te legi de amănunte?

MATEESCU: Pentru că Negulici habar n-are să danseze, se mișcă mai dizgrațios decât un elefant. Doi: era exclus să-i placă numele dumitale! Nu poate să-l suferă, îi vine să urle numai când îl aude. Trei: dacă Negulici a fost în stare să facă o declarație de dragoste dînd din picioare, în măsura doi a patra, eu îl înghit. Deci, cade și dragostea! Cade tot, nu mai rămîne nimic!

COCIAȘU (*izbucnește*): Ipoteze!

MATEESCU: Poftim?

COCIAȘU: Ipoteze, am spus! Cum poți acuza în felul ăsta pe cineva?

MIMI: Și, pe urmă, dumneata presupui, dar eu cunosc! Am puterea să ridic în picioare tot ce-ai doborît la pămînt acum un minut. Unu: dansa prost, dar mă invita totuși la dans! Doi: nu-i plăcea numele meu, dar află că îl rostea cu încîntare! „Parcă mi se transformă silabele în muzică”, spunea. Trei: nenorocirea nenorocirilor! Închipuie-ți, domnule, că acest om mi-a făcut o declarație de dragoste schimbîndu-și echilibrul de pe un picior pe celălalt și strivind fără milă, sub pași, un superb tango argentinian.

MATEESCU: Și ce-a făcut soția inginerului-șef?

MIMI: A dansat!

MATEESCU: Avea datoria să se oprească.

COCIAȘU: Avea dreptul să danseze!

MIMI: Să nu te atingi de dreptul ei, pentru că ai trăit prea puțin într-un oraș de provincie! Știi ce înseamnă asta? Te plictisești enorm, soțul nu dă pe-acasă decât rar și pentru foarte puțină vreme. Telefonul sună numai pentru el. Poștașul aduce corespondența numai pentru el. Cînd sună cineva la intrare, pe el îl caută! E un fel de singurătate, nu-ți lipsește nimic, nici confortul, nici banii, nici considerația, dar te simți singură, te trezești dimineața și te întrebi pentru ce te-ai trezit, pentru că, de fapt, n-ai nimic de făcut. Ești însurat, tovarășe Mateescu?

MATEESCU: Sînt!

MIMI: Cu ce se ocupă soția dumitale? E medic? Inginer? Arhitect?

COCIAȘU: Nu-i nimic! Casnică.

MIMI: Aha...

MATEESCU: Nu insinua, te rog, spune ce vrei să spui!

MIMI: Voiam să spun că ea ar înțelege mult mai ușor starea mea de spirit decât dumneata.

MATEESCU: Eu s-ar putea să fiu timpit, ești în casa mea și datoria de gazdă mă obligă să nu te contrazic decât dacă este neapărată nevoie — și este! —, dar pentru Negulici sînt în stare să mă bat cu oricine! E un inginer excepțional, o fire energetică, o inteligență scilpitoare.

MIMI: Păcat că toate aceste calități extraordinare s-au adunat totuși în trupul unui singur om. Cutremură-te, tovarășe Mateescu: omul mi-a cedat!

MATEESCU: A vrut să scape.

COCIAȘU: A vrut să se vîndă la un preț cît mai ridicat! Ce dracu?! Nu mai calculați oamenii fără a ține seama de faptul că și ei calculează.

MIMI: Cum îți închipui dumneata că inginerul Negulici a devenit peste noapte inteligența tehnică numărul unu a uzinei, colaboratorul cel mai apropiat al inginerului-șef? El, care se speria și de umbra lui, s-a trezit dintr-o dată un om puternic, despre care nimeni nu mai avea curajul să-și amintească nici un fel de incident neplăcut?! Cu acest preț l-am cumpărat, tovarășe Mateescu, și recunoaște că nu m-am zgîrcit, l-am plătit bine.

MATEESCU: L-ai plătit! L-ai cumpărat! Pariez că în gîndul dumitale te-ai și tocmit! Parc-ai avea de-a face cu zarzavat și nu cu un om!

MIMI: Omul s-a oprit la prima pietricică de răspundere care i-a ieșit în cale și-a uitat tot ce-am făcut pentru el.

MATEESCU: Nu ți-a cerut nimic.

MIMI: Dar a primit! Eram gata să părăsesc totul, și soț, și casă, și situația pe care o aveam, și expresia aceea „doamna inginer-șef”, care poate încînta atît de ușor urechea unei femei. Mi-am înghesuit viața în două geamantane, și la ora 6 dimineața, așa cum stabilisem, eram în restaurantul gării, gata de drum. Nu l-am întrebat nici unde plecăm, nici unde vom locui, nici dacă vom avea încălzire centrală sau apă caldă în permanență. Plecam pe un șantier, unde confortul nu se poate spune că ar fi absolut. M-am oferit în-treagă, simplu, necondiționat! N-am întîrziat un singur minut, la 6 fix am fost la gară!

COCIAȘU: Și?

MIMI (*după o pauză*): Negulici plecase cu trenul de cinci. Nu l-am mai văzut niciodată.

MATEESCU: Poate că tocmai un spirit de răspundere l-a făcut să plece.

COCIAȘU: Sigur că da, s-a sacrificat, săracul! Las-o-ncurcată, Mateescule, că n-o descurci nici cu răspunderea.

MIMI: Răspunderea era la ora 6, nu la 5! Dac-am hotărît să plecăm, trebuia să fi plecat împreună! Dar el a fugit. Singur, ca un laș!

MATEESCU: Profiți, am senzația, de faptul că în acest moment nu pot controla nimic. Ai trecut într-o singură secundă, sau într-un minut, cantitatea incomensurabilă de vinovăție care trebuia să se prăbușească — tone de vinovăție! — deasupra propriului și frumosului dumitale cap, pe umerii lui Alecu Negulici.

(Se aude, brusc, un zgomot. În ușă, inginerul Negulici a scăpat umbrela din mîini.)

NEGULICI: Vă rog să mă iertați. N-aș fi ascultat din ușă convorbirea dacă n-aș fi auzit, la un moment dat, numele meu.

MATEESCU: Negulici!

NEGULICI: Am trecut prin fața casei și n-am avut puterea să rezist. Am intrat.

MATEESCU: Ai intrat la timp! Uite, înainte de orice, spune-i acestei domnișoare să nu mai născocoască prostii despre dumneata!

NEGULICI: I-aș spune cu plăcere. Dar n-a născocit nimic.

MATEESCU: Spune-i să-și vadă de casă și de soțul ei.

NEGULICI: I-aș spune în mod inutil. E o soție bună.

MATEESCU: Nu știi, Negulici, spune-i ceva, reproșează-i ceva, nu ai nimic să-i reproșezi?

NEGULICI: Absolut nimic.

MATEESCU: Nu face pe cavalerul în fața ei, în momentul ăsta am mare nevoie de dumneata, uite, nu mai avem decît o singură șansă: spune-i te rog tare, chiar răstit dacă se poate, că inginerul Negulici n-a fost niciodată laș, că el poartă toată răspunderea întîlnirilor sale, chiar și a celor din restau-

rantul gării! (Negulici tace.) De ce taci? (Negulici tace în continuare.) Hai, spune-i c-a mințit! Spune-i că n-ai plecat singur, cu o oră înaintea ei! (Tăcere.) De ce taci, Negulici?

NEGULICI: Tac, pentru că, în dimineața aceea, tovarășe Mateescu, deși i-am promis că vom pleca împreună, la ora șase, m-a părăsit curajul în ultimul moment și am plecat, singur, cu trenul de cinci. (Pauză.)

MIMI: Tovarășe Mateescu, vreau să-ți cer ceva...

MATEESCU: Poftim, ai cîștigat, e dreptul dumitale. Cere-mi să-mi retrag cuvintele, epitelele, insultele! Le retrag! Cere-mi să recunosc în mod public că m-am purtat cu dumneata ca un bătăran! Recunosc! Cere-mi să-mi măsoar cu mai multă zgîrcenie prețuirea pentru inginerul Negulici! Mi-o măsoar! Cere-mi...

MIMI: A, nu, tovarășe Mateescu. Cred că m-ai înțeles puțin greșit. Nu mă interesează absolut nici una din satisfacțiile pe care mi le oferi. Voiam numai să-ți cer, întrucît s-a făcut destul de tîrziu, să mă conduci pînă la gară...

Se îndreaptă cu demnitate spre ieșire în timp ce cade

CORTINA

ACTUL AL TREILEA

Același decor în care s-au desfășurat și actele precedente. E foarte tîrziu, aproape noapte. În scenă, inginerul Cociașu și Costică Greavu, așezat, stingher, într-un fotoliu. Se uită, mereu și cu nerăbdare, la ceas.

GREAVU: Al meu e aproape zece. Al dumitale cît arată?

COCIAȘU: Mult. Dar dacă tot ai așteptat pînă acum, mai așteaptă. Trebuie să vină. Cum ai pierdut trenul?

GREAVU: L-am pierdut c-am vrut.

COCIAȘU: Va să zică, te-ai întors!

GREAVU: Am fost măgar, nu?

COCIAȘU: Cînd, acum?

GREAVU: Nu. Cînd am plecat.

COCIAȘU: Ai fost!

GREAVU: De asta m-am întors. Prea am lăsat-o încurcată, zău dacă nu mi-a venit să plîng de necaz!

COCIAȘU: Cînd, acum?

GREAVU: Nu. Cînd am plecat. Te miră?

COCIAȘU: Ce?

GREAVU: Că m-am întors.

COCIAȘU: Nu. Te-a așteptat. Uite, ți-a umplut și paharul, că l-ai lăsat gol. (I-l dă.)

GREAVU: Strașnic om, nea Tase. Te uiți la el, și parcă, nu știi cum, ți

se face cald pe dinăuntru. Îmi pare bine că l-am cunoscut. E „ștab“ mare?

COCIAȘU: Măricel.

GREAVU: Nu, să nu crezi că mă gîndesc la vreo „pilă“. N-am nevoie. Dar mă gîndeam, așa... Merită omul. Drăcuie el cam mult, dar merită. Păcat că m-a chemat degeaba.

COCIAȘU: Eee, dacă te-a chemat, înseamnă că nu te-a chemat degeaba. Știe el ce știe.

GREAVU: Ce știe?

COCIAȘU: E dat dracului, le știe pe toate! Se uită la tine azi și-ți spune ce ți-a trecut prin minte alaltăieri!

GREAVU: Atunci nu-i sănătos!

COCIAȘU: E sănătos tu! Mănîncă felii de piatră de moară, pe care, de ochii lumii, le dă drept cașcaval, bea un litru întreg de vin selecționat de regiune și nu ți se întîmplă nimic, sparge nuci între măsele.

GREAVU: Nu mai spune!

COCIAȘU : Păi asta nu-i nimic! Să-l vezi cum se bate! Ca un leu! I se spune Mateescu-Leul! Dacă-și înfige colții în ticăloșia cuiva, s-a ars ticălosul! Nu mai scapă! Îl desface oscior cu oscior și, pe urmă, se duce la pescuit să se odihnească. Cu peștii este foarte generos. Se face că-i prinde, dar, de fapt, folosește undița pentru a-i hrăni. Este de neconceput, cum un bătaios, sadic cu ticăloșia, ca Tase Mateescu, poate fi atât de tandru și de sentimental cu un crap, o plătică sau un biban! Probabil că-i place numai singele cald, pentru că numai cu ființele superioare se bate în toată splendoarea lui.

GREAVU : Mă-nfricoșezi, domnule. Vreau să plec!

COCIAȘU : Stai. Mai stai. De-ce te-a palmuit inginerul Negulici? (*Greavu tace.*) Măi Greavule, nu te speria. Eu te întreb ca să te ajut. Să încercăm amândoi să găsim o explicație care să convingă dintr-o dată. Altfel, te pomești că Leul te scoate pe tine vinovat din toată afacerea asta. Zău, te întreb, dacă vrei, prietenește: de ce te-a palmuit?

(*De afară, întră încet Mateescu, în fulgarin, foarte trist și abătut.*)

MATEESCU (dezbrăcându-și fulgarinul): Bună seara.

COCIAȘU (tresărit): A, te-ai întors! Să știi că nu conțenesc să-ți apreciez gestul și, dacă vrei, obiectivitatea! Nu m-așteptam s-o conduci la gară, tocmai pe Mimi Arginteanu, pe care, cu câteva minute înainte, ai făcut-o de două parale! Este oare un semn că te-ai dat bătut?

MATEESCU: Nu știu. Ce-i cu tine, Greavule?

GREAVU: A, mai nimic...

COCIAȘU: A renunțat special la tren pentru ca să-și confirme antipatia și dezaprobarea față de unele acte huliganice, nu lipsite de o anumită semnificație, ale inginerului Negulici.

MATEESCU: Ce semnificație? Ce semnificație, Greavule?

COCIAȘU: Cred, din discuția abia încheiată, că Greavu a exagerat puțin, vorbind în numele clasei muncitoare. În fond, a fost bătut un muncitor, nu clasa muncitoare, nu-i așa?

MATEESCU: Măi Cociașule, uneori dumneata îmi pari prea deștept ca să fii, într-adevăr, prost. Aproape că mă derutezi. Nu știu ce să cred.

COCIAȘU: Crezi ce vrei. Dar ascultă-i și pe cei mai bătrâni decât dumneata:

ai început o bătălie pierdută. Sau nu recunoști?

MATEESCU: Recunosc. Știi cum m-a răsturnat? Uite-așa. Ce să fac, dacă n-am cunoscut mesurl trenurilor. Ei trebuiau, dacă s-au înțeles așa, să plece la 6, nu la 5. Și, pe urmă, ce sînt exigențele astea stupide? Și ce dacă o cheamă Mimi? Ea e mai dreptă, și mai bună, și mai curajoasă decât Negulici. El n-a avut curajul să-i strice casa, situația, familia, pentru că a iubit-o cu adevărat. Atunci, te-ntreb, dacă a iubit-o, de ce n-a luat-o cu el? Oare poți ajunge laș, din prea multă dragoste? Nu știu. Am senzația că, plecînd singur, Negulici a fost, în aceeași unică secundă, nemernic și erou. Dar ce fel de eroism mai e și ăsta? Dracu' știe... Ce mi-a trebuit încurcătura asta?

COCIAȘU (cu evidentă satisfacție): Cam obosit Mateescu-Leul astă seară... Seamănă cu un animal mult mai de pe lângă casa omului.

MATEESCU: Mulțumesc. Ești foarte amabil.

COCIAȘU: E rîndul meu. Nici dumneata n-ai fost mai amabil cu mine. Deci, Greavule, cu tine chestiunea e clară.

GREAVU: Da.. Pot să plec?

COCIAȘU: Sigur. Drum bun.

GREAVU: Noapte bună, nea Tase. (*Dă să plece.*)

MATEESCU (cînd Greavu a ajuns în prag): Ce-ai avut cu Negulici, Greavule?

GREAVU: N-am avut nimic. Era nervos. **MATEESCU:** Iar dumneata erai beat!

GREAVU: Eram. Am băut două halbe de bere, în care am turnat un țap de rom. Dar dacă ne-am apuca să-i palmuim pe toți cei care se-mbată, nu ne-ar ajunge palmele.

MATEESCU: Lasă palmele! Dacă se-ntimpla o nenorocire, răspundea Negulici!

GREAVU: Și dacă m-a palmuit și se-ntimpla o nenorocire, tot el răspundea! Ce-a obținut prin asta? Și-a liniștit conștiința? M-a educat?

COCIAȘU: Educație trebuie făcută oamenilor cînd sînt treji, nu cînd sînt beți!

GREAVU: După atîta bere și rom simțeam, pur și simplu, nevoia să pun capul jos și să dorm 48 de ore, nu mă interesau zguduiri de conștiință! Dar ce-a înțeles din asta inginerul Negulici? El a rezolvat problema foarte simplu: pac, pac!

MATEESCU: De ce-ai băut?

GREAVU: Tovarășe Mateescu, pot să fiu un minut obraznic cu dumneata?

MATEESCU: Poți.

GREAVU: Foarte proastă întrebare mi-ai pus. Nu m-așteptam din partea dumitale, care pari un om inteligent. Am băut pentru că-mi plăcea, să nu te-aștepti la niște destăinuiți senzaționale, la influențele unor elemente descompuse asupra mea, la o plasă de păianjen în care, ca pe o muscă, m-au atras niște huligani, sau alte chestii din astea pe care le inventează câte un ziarist când pierde biletul de tren sau întirzie la avion. Problemele de morală sînt greu de rezolvat, dar foarte ușor de inventat: oțelarul M.F. ne scrie, sau studenta R.O. ne povestește, sau tractoristul D. G. ne întreabă. Astea, cu M.F. și R.O. și D.G., aduc un aer de senzație care le scade cel puțin jumătate din valoarea educativă. De ce trebuie, totdeauna, o scuză pentru un tînăr care a greșit? Noi le spunem cauze, dar ele mai curînd sînt scuze. Să greșescă cine vrea, nu moare nimeni dintr-o greșeală.

MATEESCU: Ascultă, Greavule, pot să fiu un minut obraznic cu dumneata?

GREAVU: Fii, dacă vrei.

MATEESCU: Foarte prost răspuns mi-ai dat. Nu m-așteptam din partea dumitale; te consideram un om inteligent. Pe scurt, vreau să-ți spun că se poate muri și dintr-o greșeală. De ce-ai băut? Iartă-mi tîmpenia acestei întrebări și răspunde-mi: de ce-ai băut? Și pentru ce ai băut tocmai în seara aceea, împreună cu contabilul-sef, inspiratorul faimoasei reclamații împotriva lui Negulici?

GREAVU: Calomnie!

COCIAȘU: Iar te aprinzi, Mateescule!

GREAVU: Calomnie curată!

MATEESCU: Lasă vorbele astea, de care habar n-ai ce înseamnă, și vino cu fapte dumneata!

GREAVU: Contabilul n-are nici un amestec! Și dacă adună cifre, în loc să manipuleze macaraula la gura cuptorului de topire, n-ai dumneata dreptul să-l bănuiești cu mai multă ușurință decît pe un macaragiul! El își face meseria în mod cinstit, și cifrele lui contribuie, într-un fel, la dezvoltarea industriei grele! E un om activ, energic, un Tase Mateescu al contabilității, membru de partid din '44, s-a băut cu nemții lîngă pădurea Băneasa, de parcă s-ar fi născut cu mitraliera-n mînă. Să nu spui o vorbă de contabilul nostru, că ne certăm urît, să știi! În seara aceea am băut cu contabilul, dar putea foarte bine să fie președintele sindicatului sau propagandistul de la învățămînt. Pe ei

sînt sigur că nu i-ai fi bănuit atît de ușor, dar un contabil imediat bate la ochi. Iar reclamația, află matale că am scris-o singur, singurel.

MATEESCU: Comoara domnului! Abia ai făcut ochi și-ai și învățat Aria Calomniei.

GREAVU: Era pentru prima oară cînd cineva mă lovea și primul caz în uzină cînd un muncitor fruntaș a fost bătut la locul de producție. Comisia de judecată l-a dat imediat afară, așezîndu-i în spate reclamația muncitorului fruntaș.

MATEESCU: Fruntași ca ăsta cumpăr în piață la kilogram.

COCIAȘU: El n-a avut nici o vină.

MATEESCU: Sigur că da! A văzut că se comite o prostie și și-a băgat capul între urechi; vorba ceea, nici usturoi n-am mîncat, nici gura nu-mi miroase, poftim. Sau i-a fost frică!

GREAVU: Eee!

MATEESCU: Ți-a fost. Și vrei să-ți spun un secret? Nu ți-a fost frică de strigăte, nu, pentru strigăte nu ești tras la răspundere materială, ci de tonele de oțel rebutate din cauza dumitale. Cîte-au fost? Spune repede, cîte-au fost?

GREAVU: 15.

MATEESCU: Of, m-ai salvat. Habar n-aveam ce s-a întîmplat cu oțelul vostru, mi-am amintit numai că mi s-a întîmplat și mie odată un lucru asemănător. Dacă greșeam acum cîteva secunde, ai fi sărit în sus, triumfător, nu-i așa?

GREAVU: Era dreptul meu.

MATEESCU: Sigur, v-ați învățat numai cu drepturi. Să recunoști o dată că ești vinovat, doamne ferește!

GREAVU: Nu sînt vinovat cu nimic.

MATEESCU: Ba ești. Din cauza dumitale a fost dat afară.

COCIAȘU: Din cauza palmelor.

GREAVU: Nu uitați că el m-a pălmuit pe mine, și nu eu pe el.

MATEESCU: Și ce voiai să-ți faci? Gata, te-a pălmuit, ai găsit argumentul, poți să te culci pe-o ureche. Dar te-ai gîndit, măcar o singură dată, ce s-a întîmplat cu inginerul Negulici?

GREAVU (strigat): Nu merita!

MATEESCU (și mai strigat): Te-ai gîndit?

GREAVU (încet): Da. I-am trimis, la Călan, această scrisoare. (O scoate din buzunar.)

MATEESCU: Poftim! Citește-o.

GREAVU (citește): „Nene Negulici, Știu că ești foarte supărat pe mine. Fir-ar al dracului, nu știu cum s-au

brodit toate că s-au brodit atît de prost pentru dumneata. Am auzit că ți-au făcut destule mizerii la angajare și că n-au putut să-ți ierte prea ușor palma pe care mi-ai dat-o. Mie îmi pare foarte rău de tot ce s-a întîmplat. Îmi vine să lovesc cu pumnul în capul ăsta prost. Nu știu ce s-ar putea face. Uite, dacă este nevoie, arată-le scrisoarea asta în care dau următoarea declarație oficială: subsemnatul Costică Greavu declar că am fost singurul vinovat și că palmele inginerului Negulici au fost pe deplin meritate, întrucît venisem în schimbul trei beat ca un porc și, din cauza mea, s-au pierdut 15 tone de oțel. Mă oblig să nu mă mai îmbăt niciodată.

Costică Greavu."

(*Îi dă lui Mateescu scrisoarea.*)

COCIAȘU: Asta e tot?

GREAVU: Tot...

MATEESCU: Miști! Dacă era tot, această scrisoare, pe care pretinzi că i-ai trimis-o la Călan, nu se afla în buzunarul dumatăle. De ce nu se află la el?

GREAVU: Pentru că mi-a trimis-o înapoi, într-un alt plic și însoțită de acest bilet. (*I-l dă lui Cociășu.*)

COCIAȘU (*citește*): „Mulțumesc. Ești un băiat foarte bun, dar declarația dumatăle este foarte naivă și nu are valabilitate decît între noi doi. Rețin obligația pe care ți-ai luat-o, că n-ai să te mai îmbeți. Te felicit.

Alecu Negulici."

MATEESCU: Poftim, te mai și felicită. Trimiți o scrisoare cînd nu folosește și ți-e frică să intervii cînd cuvîntul tău poate schimba totul. (*Smulge scrisorile și le rupe în bucățele, cu furie.*)

GREAVU (*sare ca opărit*): Ce faci acolo?

MATEESCU: Rup! Rup liniștea lui Costică Greavu. O fac bucățele. O rup în bucăți și-o arunc pe fereastră. Ai trăit perfect convins că nu ai nici o vină, pentru că purtai aceste două scrisori în buzunar. Să te vād acum, fără ele. Ai să mai poți dormi oare tot atît de liniștit? Hai, pleacă, și ia-ți și numărul meu de telefon. (*I-l scrie pe o bucată de scrisoare.*) Dacă cumva, într-o noapte, n-ai să poți dormi, cheamă-mă. O să mai schimbăm cîte-o vorbă.

GREAVU: Bine, dar...

MATEESCU: Nu e bine, Greavule, nu e bine. Unde dracu' ai învățat tu să taci ca pește tocmai în clipa în care trebuie să urli ca un om? Bună seara.

GREAVU: O să mai auzi dumneata de mine, nea Tase!

MATEESCU: Decît așa, mai bine lipsă! GREAVU: Nu. Nu așa. Altfel. Bună seara. (*Iese încet.*)

(*Mateescu se așază în mare tăcere la birou cu capul cufundat în mîini.*)

COCIAȘU: O liniște mai puțin... Dacă te gîndești bine, ce-ai realizat, Mateescule? Aș putea să spun: aproape nimic... Uite, mă gîndesc să-ți fac cea mai rațională propunere din această seară: hai să mergem să ne culcăm și să nu ne mai gîndim la cazul Negulici niciodată. Eu m-am oferit să te ajut și consider că te-am ajutat dovedindu-ți că nu se poate face nimic. Noapte bună.

(*Se aude strident soneria de la intrare. Cociășu deschide. Apare Bozocea, amețit bine, dar fără ostentație, ci pe dinăuntru, aș spune, interiorizat.*)

BOZOCEA: Vă rog să mă iertați că deranjez.

COCIAȘU (*surprins*): Parc-ai plecat o dată.

BOZOCEA: Atunci am plecat, acum m-am întors. „On revient toujours”, cum zice francezul, sau cam așa ceva. Mă-nvîrtesc de-o oră și jumătate în jurul casei, aproape c-am amețit.

COCIAȘU: Și de ce te-ai întors?

BOZOCEA: Așa. Că nu m-am lămurit. Nu e clar. Ce-aveți voi, fraților, cu Negulici?

COCIAȘU: Ce s-avem? N-avem nimic.

BOZOCEA: Bine. Atunci e bine. Credeam că aveți ceva.

COCIAȘU: Nimic, dă-l dracului.

BOZOCEA: Bate-te peste gură, dom'le! Băiat de viață, băiatul. A umplut tîrgul cu bancuri. Știi cum le spunea? La masă, pe stradă, în ședință, peste tot. Mai trîntea și cîte unul din alea, cum le zice, pornografice...

COCIAȘU: I-auzi, domnule!

BOZOCEA: Da... Curajos! Ce-i trecea prin minte îi ieșea și din gură. O dată a strigat pînă și la un tovarăș din comitetul sindical, care voia să-l critice: „Să nu mă ameninți pe mine cu caricatura, pentru că primești salariu ca să dai producție și nu să faci pe caricaturistul!” Auzi cum vorbește un om bine orientat...

MATEESCU: Păi, ce, nu-i așa?

BOZOCEA: Ba da, dar nu trebuia să vorbească. Acum, fie vorba între noi, cînd l-am auzit parcă m-a răcorit și pe mine. Zău, tovarășe Mateescu, și-au făcut unii o meserie din a nu face nimic. Peste tot îi vezi, peste tot se bagă, peste tot există, numai acolo unde trebuie, adică la locul de producție, nu.

Bine i-a zis-o, pe cuvîntul meu! Dar nu trebuia...

MATEESCU: Cineva tot trebuia să i-o spună.

BOZOCEA: Da, dar unul mai mare. De la raion sau de la oraș. Și atunci am fi luat chestia asta drept indicație. Cum a fost indicația cu critica. E campanie cu combativitatea. Be-be e combativ.

COCIAȘU: Eu o să mă duc sus la mine.

MATEESCU: Nu. De ce? Mai stai! (Lui Bozocea.) Și pun mîna în foc că s-a nimerit tocmai în ședința cu Alecu Negulici.

BOZOCEA: Exact! Prea mă criticaseră că nu cer cuvîntul, că mă feresc să-mi spun părerea, că nu iau o poziție combativă... Și, atunci, la prima ședință, am luat. Mi-am aprins o mărășescă, am tras două fumuri, că le-am simțit în coșul pieptului, și l-am făcut praf, pe chestia bancurilor. Atunci cineva m-a întrebat dacă am curaj să dau în scris cele spuse. Era să spun că n-am curaj? Treaba lui, era băiat bun, dar cam pierduse controlul de dragul hazului. O victimă a umorului, tovarășe Mateescu. A ieșit un scandal întreg. Am vrut la un moment dat, cînd am văzut că se îngroașă gluma, să retrag totul. Dar atunci ieșeam cu neserios. Și cum țin foarte mult la seriozitatea mea...

MATEESCU: Am văzut...

BOZOCEA: Și, pe urmă, mai era o problemă.

COCIAȘU: S-a făcut tîrziu. Eu plec.

MATEESCU: Nu. De ce? Mai stai, Cociașule. (Lui Bozocea.) Mai era o problemă. Nu mai spune!?

BOZOCEA: Trebuia să mă apăr, într-un fel, și pe mine. Dacă nu se luau oame-nii de el, s-ar fi luat, pînă la urmă, de mine. O știi pe aia cu cămașa care e mai aproape de corp...

MATEESCU: Idioată! O știu...

BOZOCEA: Uite, aș putea să dau în scris acum, față de dumneata, că inginerul Negulici n-a spus nici o glumă.

MATEESCU: Dar a spus!

BOZOCEA: Aș putea să scriu că gluma nu avea nimic deplasat.

MATEESCU: Nu are acum! Dar atunci avea!

BOZOCEA: Aș putea să retrag totul.

MATEESCU: Ar fi jignitor.

BOZOCEA: Pentru mine?

MATEESCU: Pentru el. Pe dumneata nu există lucru care să te poată jigni.

BOZOCEA: Mă jignești.

MATEESCU: Păi, asta și vreau.

BOZOCEA: Eu am fost cinstit.

MATEESCU: Ai fost, pe dracu', ieși afară...

BOZOCEA: Cum îndrăznești să...

MATEESCU: Ieși! (Apucă un scaun.) Ai venit la mine făcînd pe mortul, pleacă cel puțin cît ești viu.

BOZOCEA (bilbiind, îndreptîndu-se spre ușă)... la... vedere...

MATEESCU: Adio! (Bozocea iese repede. Mateescu aruncă scaunul spre ușă, după el.)

COCIAȘU: Imbecilul! Ii umblă gura ca o moară stricată care macină numai prostii!

MATEESCU: Numai că noi nu ne-am propus să descoperim inteligența, ci adevărul.

COCIAȘU: Adevărul e clar.

MATEESCU: A fost! Acum s-a tulburat. Mai am nevoie de un martor. Poate cel mai important.

COCIAȘU: Poftim, cheamă-l.

MATEESCU: L-am chemat.

COCIAȘU: Și?

MATEESCU: N-a venit. S-a întors telegrama. Am găsit-o adineaori, în cutia de scrisori. Poftim. (I-o aruncă.)

COCIAȘU: De ce mi-o dai mie?

MATEESCU: Pentru că ți-a fost adresată duminică. Îl cunoști de mult pe inginerul Negulici. Ți-a fost, o vreme, șef la Călan. Bineînțeles, înainte de a fi fost mutat în minister. (Pauză lungă.) De ce taci? Amintește-ți aventura. Credeam că...

COCIAȘU: Credeai prost. Pe mine nu mă interesează nici un fel de aventură. Mai am puțin și ies la pensie. Vreau să fiu liniștit, să mai stau încă o oră întregă în pat după ce m-am trezit, să-mi beau cafeaua cu lapte citind „Apicultura nouă”, să-mi cresc răsadurile de flori pe lingă casă și numai poștașul să aibă impertinența de a mă deranja de douăsprezece ori pe an. Nu mai am nevoie nici de șefi, nici de ședințe, nici de învățămînt, nici de prime, nici de evidențieri sau caricaturi la gazeta de perete, de nimic, domnule! Eu am suportat toate pentru o pensie! Am pensie, la vedere. Știu pentru ce am trăit. Și mai trăiesc în continuare, cît pot... Dar ca un domn. Unul care dispune de micul lui imperiu casnic, de mica lui rentă viageră, cum îi trece prin mînt, cînd vrea și cum vrea. Un fel de Rockefeller cu pensie de la stat, domnule.

MATEESCU: Lasă pensia. Spune, mai curînd, ce părere ai despre Negulici.

COCIAȘU: Părere? N-am nici o părere. Nici bună, nici rea. De nici un fel.

MATEESCU: E un incapabil?

COCIAȘU: Nu. Dar s-ar putea să fie.

MATEESCU: Cum dracu' vine asta? Este sau nu este?

COCIAȘU: Dumneata, Mateescule, cred că ești mult prea principial pentru mine. Nu știi de ce, am convingerea că n-ai să poți înțelege nici un moment punctul de vedere uman, încărcat de slăbiciune, conform căruia, în pragul unui viitor poate scurt, dar asigurat, trecutul nu mă interesează.

MATEESCU: Sint gata să înțeleg orice punct de vedere, mai ales uman.

COCIAȘU: Chiar și unul greșit?

MATEESCU: Fiind uman, nu poate fi greșit. Stai puțin! (*Scoate o hîrtie cu însemnări din servietă și se năpustește spre telefon. Formează, în grabă, șase cifre.*) Negulici, Mateescu la telefon. Îmbracă-te și vino repede la mine. Ia mașină, elicopter, avion, ce găsești! Te-aștept. (*Inchide.*)

COCIAȘU: Formidabil, am pornit de la o discuție, am vrut să te ajut, și uite unde-am ajuns, Mateescule.

MATEESCU: Lasă asta, spune mai departe!

COCIAȘU: Ce să mai spun?

MATEESCU: Mă interesează ce-ai avut cu Negulici.

COCIAȘU: Totul a pornit de la un inginer care lucra în cadrul Institutului duminale de cercetări.

MATEESCU: Aha!

COCIAȘU: Venise în secția noastră pentru a determina introducerea unui proces tehnologic mai modern. Avea de gând să desființeze complet vechile utilaje. Numai că șeful secției, inginerul Negulici, bazindu-se pe rezultatele foarte bune obținute prin vechiul proces tehnologic, l-a dat pur și simplu afară.

MATEESCU: Mă rog, excluzînd acest act de bătărie, a folosit și alte argumente?

COCIAȘU: Da. Planul. Cercetătorul a promis că Institutul va interveni la minister pentru reducerea planului.

MATEESCU: Vorbe! O să facem și-o să dregem. Dar cînd e de pus umărul mai zdravăn, te cheamă la Institut, și tot Negulici trage! Am avut și eu de-a face cu „cercetători” din aștia, care veneau, declanșau balamucul, și pe urmă dădeau telefon, din două-n două săptămîni, să-mi ceară date pentru nu știu ce referate și comunicări.

COCIAȘU: Nu știu, nu mă interesează. În cele din urmă i-a reproșat lui Negulici că nu înțelege o problemă politică.

MATEESCU: Aha! A pus în bătaie formulele mari. Cunoscut eu o categorie de ingineri — proști ingineri! — care in-

vocă politica numai atunci cînd nu mai au argumente tehnice. Brusc, devin oamenii cei mai luminați. Își pun un scut de propozițiuni în jurul pieptului încît aproape își vine să crezi că oamenii aceștia n-ar putea să trăiască dacă n-ar citi în fiecare zi cîte o sută de pagini din Anti-Dühring sau Capitalul. În realitate, singura lor lectură oarecum cotidiană este „Sportul popular”, iar săptămînală, programul de radio. Sint singurele publicații, după părerea lor, care redau faptele în mod, cît de cît, obiectiv. Toate problemele sint politice, știu și simt lucrul ăsta cu fiecare fibră a trupului meu. Dar eu sint o secție care produce, conform unui anumit plan, și de produsul meu depinde producția a încă 116 întreprinderi. Ce te faci, domnule?

COCIAȘU: Este, ca să zic așa, o problemă.

MATEESCU (*explozie*): Și cercetătorul, un mucos.

COCIAȘU: Aceasta a fost expresia lui Negulici. Nu înțeleg datorită cărei coincidențe ai folosit-o și dumneata.

MATEESCU: Nici un fel de coincidență! Dacă eram eu în locul lui, tot mucos îi ziceam. Nu admit să mă învețe nimeni adunarea și scăderea, cînd eu am de făcut calcule de algebră superioară. Sper c-ai sărit imediat în apărarea inginerului Negulici.

COCIAȘU: Nu. Nici imediat, nici mai tîrziu. Niciodată. „Cercetătorul” duminale m-a făcut aliat, lăsîndu-mă să înțeleg destul de clar că postul de șef de secție mi se cuvine, de fapt, mie, care privesc într-un mod mult mai revoluționar problema introducerii tehnicii noi în industrie.

MATEESCU: Dar nu trebuia oprit nimic. Totul trebuia să se facă din mers.

COCIAȘU: Asta era și poziția noastră.

MATEESCU: A cui?

COCIAȘU: A mea și a inginerului Negulici.

MATEESCU: Daaa, numai că el a fost dat afară, iar dumneata ai fost numit șef de secție, și apoi transferat la minister.

COCIAȘU: Pentru că el a ținut morțiș că are dreptate, iar eu mi-am revizuit poziția.

MATEESCU: Pe schemă!

COCIAȘU: Și pe schemă. Știam că cercetătorul e cam tinerel și că orice foc care arde repede arde prost. Știam că există pericolul ca, la un moment dat, să ajungem din nou sub plan. Poate chiar cu 20 la sută.

MATEESCU: Și te-ai înșelat. Ai ajuns cu 40!

COCIAȘU: Cu 30!

MATEESCU: Poftim! Felicitări!

COCIAȘU: Mulțumesc.

MATEESCU: Mulțumește imbecilului care te-a numit. Formidabil, și după toată povestea asta, nu s-a întrebat absolut nimeni cine este vinovatul? Cine trebuie să răspundă?

COCIAȘU: Cum să nu! Cercetătorul a fost rechemat la Institut și trimis la specializare în Anglia.

MATEESCU: Care idiot l-o fi trimis?

COCIAȘU: Directorul. Unul Tase Pavelescu... sau Martinescu... sau Mitulescu...

MATEESCU: Sau Mateescu?

COCIAȘU: Poate. Nu-mi amintesc prea bine.

MATEESCU: Aha! Și Cociasu?

COCIAȘU: Cociasu abia fusese numit, n-avea experiență de conducere și coordonare, așa că toată răspunderea a apăsător pe umerii celui plecat, adică a inginerului Negulici. Există cazuri când singurii vinovați rămân aceia care nu mai sînt. Criticați mortul, mortul e de vină.

MATEESCU: Sublim! În loc să faci aceste constatări înghețate, semiticăloase, mai bine le băteai cu pumnul în masă și urlai că omul e nevinovat.

COCIAȘU: M-am gândit că nevinovăția lui o vor descoperii alții, pînă la urmă. Eu mi-am luat angajamentul să aduc secția pe linia de plutire.

MATEESCU: Plutire! Auzi, ucigașu! Cea mai bună secție de uzină.

COCIAȘU: Despre acest fapt nu se mai amintea, întrucît el constituia, implicit, un omagiu adus inginerului Negulici. El trebuia să simbolizeze numai o frînă a tehnicii noi, atît.

MATEESCU: Ca să iasă, de la început, în evidență inginerul Cociasu! Să adune singur, la rubrica lui, toate realizările celui plecat. Ce-a realizat, mă rog, noul șef?

COCIAȘU: Noul șef nu a realizat nimic, pentru că, în fond, nici măcar nu și-a propus să realizeze ceva. Ți-am spus eu, tovarășe Mateescu, că, din punct de vedere uman, n-ai să mă poți înțelege. Mai am numai șapte luni de zile, 14 chenzine! 179 de semnături în condiția la venire și 178 la plecare, pentru că, în ultima zi, vreau să-mi fac și eu de cap și nu semnez decît dimineața, poftim! Am 35 de ani de meserie și n-am lipsit de la serviciu nici măcar o singură zi. De întîrziat, recunosc și mi-e rușine de asta, în timpul viscolului din 1954 am venit de două ori la ora nouă

și cincisprezece minute. Atît. Peste 210 zile, dacă socotesc și duminicile, voi deveni un adevărat om, care va dispune de timpul său cum va dori și, în plus, va avea senzația că a realizat, totuși, o carieră oarecare. Cîți pensionari au fost vreodată în viața lor, șefi de secție, sau au lucrat vreodată într-o instituție centrală? Această funcție, chiar nemeritată și de scurtă durată, mă scutește pe undeva de sentimentul penibil al ratării. Știu că mă condamnă, cu atît mai mult cu cît am impresia că ești de partea lui Negulici. Dar aceasta este un adevăr omenesc, al meu, și chiar dacă dumneata n-ai să-l înțelegi, el totuși există.

MATEESCU: Sigur că există! Și el se numește Lașitate! Dumnealui se cheamă Egoism! Dumneaci se recomandă Murdărie!

COCIAȘU: Ce-am făcut? Eu n-am făcut nimic. Nu l-am scos din funcție, pentru că nici nu am avut puterea s-o fac, și nu l-am acuzat, deși mi s-a oferit de mai multe ori prilejul. Eu am tăcut. Directorul tehnic a socotit că inginerul Negulici este vinovat, iar eu nu am spus nici „da”, nici „nu”. Mă poți acuza pentru faptul că am tăcut?

MATEESCU: Din cap pînă-n picioare! Sfînta tăcere a lașului, de cuvîntul căruia — un singur cuvînt monosilabic — depinde soarta unui om, și el tace, îngropînd adevărul. El tace, pentru că, deținînd adevărul, deține puterea și, în lașitatea lui, se teme de propria-i putere. El tace, pentru a dormi liniștit, fără să se gîndească la nevinovatul care nu poate dormi pentru că, în urma lui, inginerul Cociasu a tăcut.

COCIAȘU: Degeaba te zbați cu atîta sete, Mateescule. Să știi că Alecu Negulici este, pur și simplu, un inginer. Nu e nici un Coandă, nici un Constantinescu.

MATEESCU: Dar eu cred că în fiecare inginer român trăiește un Coandă sau un Constantinescu! Și trebuie să ne batem pentru a-i descoperi și a-i face să trăiască! Să nu ne batem joc de el, să-i respectăm talentul! România își poate prețui propriii ingineri mai mult decît Londra sau Parisul! Aceasta este convingerea mea. Iar despre dumneata, uite, închid ochii în fața părului dumitale alb și-ți mărturisesc: ai muncit o viață întreagă degeaba. Pentru că acum, la sfîrșit, ți-ai ratat și omenia și talentul. Ai ratat totul. Ieși afară!

COCIAȘU: Mă izgonești?

MATEESCU: Ieși! Mi-e silă! (Cociasu se îndreaptă spre ieșire.)

COCIAȘU : Ți-am spus eu : nu trebuiau scormonite lucrurile.

MATEESCU : Evident, ai făcut totul pentru asta.

COCIAȘU : Tot ce s-a putut. Dar m-am lovit de Tase Mateescu.

(Se aude soneria de la intrare.)

MATEESCU : Aha ! *(Deschide ușa, intră Negulici.)*

NEGULICI : Bună seara.

COCIAȘU : Negulici, vreau să-ți vorbesc.

MATEESCU : Pe inginerul Cociașu îl cunoști ?

NEGULICI : Parcă l-am cunoscut. Nu-mi aduc bine aminte. Ba chiar am impresia că l-am uitat cu desăvîrșire. N-a ieșit încă la pensie ? Mai avea foarte puțin. Trebuia să iasă.

COCIAȘU : Ascultă-mă, trebuie să-ți explic, Negulici.

NEGULICI : Nu, tovarășe Mateescu. Cred că nu l-am cunoscut niciodată pe inginerul Cociașu.

(Pauză. Apoi, stinger și foarte trist, ca pe un drum care nu duce nicăieri. Cociașu se îndreaptă încet, spre ieșire. Iese. În scenă pauza continuă.)

NEGULICI *(rupe tăcerea)* : Când am venit, am găsit... în ușă... *(li întinde câteva hirtii.)* Nu știu dac-am făcut bine că le-am ridicat.

MATEESCU *(deschide)* : Trei telegrame. *(Citește.)* Prima : „Nu pot veni, azi mă-nsor“. Țista e motivat. A doua : „Nu vreau să vin, nu vă cunosc“. Țista-i un fricos, îl cunosc. A treia : „Nu voi veni, nu am nici un amestec“. Lașul dracului, nici nu știe despre ce e vorba și e sigur că n-are nici un amestec. Pe ășta l-aș bate.

NEGULICI : Ce faceți, un fel de bilanț ?

MATEESCU : Vorba dumitale ! Am trimis 11 telegrame, au venit patru, unul a fugit de la ușă, trei și-au descărcat conștiința la prețul oficial de 20 de bani cuvîntul, dar gîndește-te că trei tac ! Tac cu desăvîrșire ! Cei mai fricoși, cei mai egoiști, cei mai lași ! Cum să adaug eu la buturugile lor de adevăr, surcelele care au sărit pe de lături, care s-au ascuns din greșeală într-o manșetă de pantalon sau care au fost introduse, în mod intenționat, în buzunare ? Of, cum aș sfîșia bătrîna lașitate, cum aș bicui ucigașa indolență, cum aș rupe cu dinții viteaza meschinărie ! Ascultă, Negulici, te-am chemat să te întreb cum ai proceda dumneata în locul meu.

NEGULICI : Nu știu. Nu m-am gîndit.

MATEESCU : Atunci, du-te acasă și gîndește-te. Sau nu. Mai bine culcă-te, ai să te gîndești miine dimineață. Sau miine după-amiază, pentru că miine dimineață avem treabă la Institut.

NEGULICI : Tovarășe Mateescu !

MATEESCU : Lasă, fără ! Noapte bună !

NEGULICI : Noapte bună ! *(Iese.)*

(Sună telefonul.)

MATEESCU *(la telefon)* : Da. Aoleo ! Mulțumesc, mulțumesc, domnișoară. Da ! Iartă-mă, te rog, am uitat că trebuia să te chem eu... Nu, nu s-a întîmplat nimic... M-am bătut puțin... Nu, n-am deranjat casa... Eee, probleme de producție... Cum e la Brașov ?... S-a făcut frumos în munți ?... Nu, nu, dragă, cel care a furat focul din cer era Prometeu, nu Ptolomeu. Da, se-ntîmplă... *(Telefonistei.)* Nu mai rîde, domnișoară ! *(Sofiei.)* Da, telefonista... Altminteri, nimic... Nu, azi nu m-am dus la pescuit... Am stat acasă. Cald, frumos... Și mie mi-e somn... Hai, sărută-mă. Noapte bună. *(Inchide. Iar sună. Mateescu ridică.)* Numai trei minute ? E un fel de record, domnișoară. Nu, îți promit că noaptea asta nu te mai deranjez. Mulțumesc.

Inchide. Apoi se uită la ceas, e foarte târziu, închide fereastra, stinge fiecare lumină, își pune hirtile de pe birou în servietă, ia o carte din bibliotecă și, urmărit de un reflector, urcă scara încet, încet, iar în acest timp, în urma lui, se lasă ușor, parcă ferindu-se să nu facă zgomot,

CORTINA

București, 1965

Desene de MIHU VULCĂNESCU

